

Utkast til forskrift om justering av markagrensen

Fastsatt ved kgl.res. x.x.xxxx med hjemmel i lov 5. juni 2009 nr 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) § 2 annet ledd. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1

Det geografiske virkeområdet for lov 5. juni 2009 nr 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) justeres følgende steder:

Lier kommune:

Bø

Gjellebekkstubben

Lunner kommune:

Nedre Sørli i Vestbygda

Bærum kommune:

Ila landsfengsel

Grorudenga

Trulsebråten

Kirkeby

Vensås

Aurevannsveien

Bærums Verk

Engebråten

Enebakk kommune:

Østmarka golfklubb

Langen

Landskaug

Gnr 91 bnr 36

Lørenskog kommune:

Feiringåsen

Nittedal kommune:

Aas gård ved Hakadal

Ved Nittedal kirke

Oslo kommune:

Holmenkollen Leir

Rælingen kommune:

Blystadlia

Ski kommune:

Siggerud tettsted

Fiskestien

Lille Karlsrud

Skogstad/Sandvoll

Bondalsåsen/Vellumstadvika

Østre Solberg

Bøleråsen

Sagdalsbekken/Karlsrudbekken

Midtsjøvann

v/Bjerke Østre til golfbanen på Smerta

Smerta golfbane

Oppsandveien til Granerud skytebane

Granerud skytebane til Tomtervegen

Krysset Siggerudveien/Vevelstadveien

Hobøl kommune:

Myrvoll

Burås

Kølabonn

Unås

§ 2

Markalovens geografiske virkeområde er etter justeringene i § 1 nærmere avgrenset som det fremgår av Miljøverndepartementets digitale kart "Markagrensen" datert x.x.2012.

§ 3

Denne forskriften trer i kraft x.x.xxxx

HØRING - forslag til forskrift om justering av Markas grenser

Markas grenser er fastsatt i markaloven, og bevaring av Markas grenser er et av formålene med loven, jf. markaloven § 1 første ledd annen setning:

Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner.

Ved å ta inn sikring av Markas grenser som lovformål ønsket man å forhindre at markagrensen utsettes for flere mindre grensejusteringer over tid som samlet kan utgjøre betydelige inngrep i Marka.

Loven inneholder en hjemmel for å justere markagrensen gjennom forskrift, jf. § 2 annet ledd:

Kongen kan ved forskrift treffe vedtak om justering av grensen etter første ledd og gjøre loven gjeldende for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.

Bestemmelsen åpner for at grensen kan både innskrenkes og utvides gjennom forskrift.

I juni 2007, da forslaget til ny markalov ble sendt på høring, var det foreslått i høringsbrevet at grensen skulle forankres i loven, men at den konkrete grensedragningen skulle gjøres av Kongen i forskrift. Senere i lovprosessen ble det imidlertid bestemt at lovens grenser skulle fastsettes direkte i loven. Det fremgår av lovforarbeidene at adgangen til å gjennomføre innskrenkende grensejusteringer i lovfestet markagrense "vil være den samme som ble sendt på høring" (Ot.prp. nr. 23 (208-2009) s. 38, 2. spalte og Innst. O. nr. 58 (2008-2009) s. 9). I innstillingen vises det til Miljøverndepartementets brev til kommunene 17. desember 2008. I dette brevet skriver departementet følgende:

"I henhold til lovforslaget vil nå markagrensen vedtas direkte i markaloven, samtidig som muligheten for grensejusteringer ved forskrift opprettholdes som opprinnelig forutsatt.

Grensen etter loven vil i det vesentlige samsvare med gjeldende Rikspolitisk bestemmelse (RPB) for Marka vedtatt ved kgl. Res. 29. juni 2007. Lovforslagets forskriftshjemmel gir adgang til at grensen senere både kan innskrenkes og utvides gjennom forskrift vedtatt av Kongen. Det vil ikke være nødvendig med lovendring for å justere grensene.

Etter foreliggende forslag vil kommunene kunne ta initiativ til forskriftsendringer uten at det settes tidsbegrensninger. De reelle mulighetene for grensejusteringer er forutsatt å være de samme som etter det utkastet som var på høring."

At adgangen til å gjennomføre innskrenkende grensejusteringer skal tilsvare adgangen slik den var i forslaget som ble sendt på høring, innebærer ingen bred anledning til å ta ut områder av Marka, men tvert i mot en svært begrenset adgang til innskrenkninger i

grensen. I høringsbrevet 26. juni 2007 (side 15) var markaloven § 2 annet ledd foreslått utformet slik at grensen gjennom forskrift kunne være gjenstand for "(u)tvigelser og mindre justeringer". I høringsbrevet skriver departementet:

"Andre ledd fastsetter at utvidelser, nærmere avgrensning av områder og mindre justeringer av eksisterende grenser, kan skje ved vedtak som treffes av Kongen. Det er lagt opp til at det skal skje en nærmere avgrensning av områdene. Dette betyr at det i de fleste tilfeller vil skje en nærmere angivelse av grensen innenfor det konkrete området som er angitt i § 2. Den nærmere avgrensningen av områdene skjer ved forskrift. Utvidelse med nye områder og justeringer av grenser skjer ved forskrift.

Det er gitt signaler om at det kan skje visse grensejusteringer i samband med vedtakelsen av loven. Dette skyldes i hovedsak at den konkrete grensen for noen kommuner kan være uhensiktsmessig i lys av deres behov for arealer til annen bruk enn friluftsliv. I hovedsak skal slike grensejusteringer være foretatt ved ikrafttredelsen av loven slik at den grensen som blir vedtatt gjennom forskrift etter annet ledd, er endelig.

Grensejusteringer etter andre punktum etter lovens ikrafttreden bør derfor bare skje i særskilte tilfelle der den fastsatte grensen medfører store praktiske vanskeligheter som ikke kunne forutses ved grensefastsettelsen, eller der grensen medfører at særskilte verdier som loven tar sikte på å fremme blir skadelidende."

Det følger således av Ot.prp. nr. 23 (208-2009) og Innst. O. nr. 58 (2008-2009), jf. høringsforslaget til ny markalov, at det ved innskrenkninger bare kan gjennomføres "mindre justeringer av eksisterende grenser", og at grensejusteringer bare bør skje i særskilte tilfelle der den fastsatte grensen medfører store praktiske vanskeligheter som ikke kunne forutses ved grensefastsettelsen, eller der grensen medfører at særskilte verdier som loven tar sikte på å fremme blir skadelidende. Grensejustering vil altså særlig være aktuelt der det er snakk om justeringer av mer teknisk art, for eksempel der grensen går gjennom bygninger eller gårdstun.

Med andre ord er muligheten til å gjennomføre grensejusteringer som reduserer markalovens geografiske virkeområde begrenset.

I vurderingen av hvilke grensejusteringer det er hjemmel til å gjennomføre ved forskrift, må det legges vekt på både hvor stort areal de aktuelle justeringene omfatter og hvor langt inn i Marka grensejusteringene vil strekke seg. Ved vurderingen vil det også måtte legges vekt på de samlede virkningene av de aktuelle grensejusteringene i hver kommune og i Marka som helhet. Mindre endringer som til sammen bidrar til å redusere Markas størrelse, vil dermed ikke være i tråd med markalovens formål.

Dette vil si at det bare er hjemmel for å ta ut av Marka områder som

- ikke har særlig arealmessig omfang
- ikke strekker seg langt inn i Marka (kiler/innhogg)

- ikke utgjør "øyer" i Marka

Større arealer eller vesentlige innhugg i Marka vil være å anse som endringer som det ikke er hjemmel for å ta ut av marka gjennom forskrift.

Dessuten er det et kriterium at grensejusteringene ikke må medføre at friluftsliv, natur- eller kulturverdier blir vesentlig skadelidende, jf. Ot.prp. nr. 23 (208-2009) side 38-39 og Innst. O. nr. 58 (2008-2009) side 9. Av innstillingen følger det at også hensynet til miljø- og friluftsverdier av lokal betydning skal tas med i en slik vurdering. Dessuten skal hensynet til eventuelt økt press på dyrket mark inngå i vurderingen.

Videre må det legges vekt på bevaring av kulturmiljø med kulturminner på lik linje med bevaring av markas naturmiljø, jf. Ot.prp. nr. 23 (208-2009) s. 17.

At det ønskes å bruke et område til noe annet enn det brukes til i dag, er ikke grunn til å ta ut området fra Marka. I mange tilfelle vil tiltakene kunne innpasses innenfor markalovens formål og derfor være mulig å få til selv om området ligger innenfor Marka. Skianlegg er et eksempel på dette. Å ta områder ut av Marka fordi det ønskes brukt til tiltak som det ikke er anledning til å gjennomføre innenfor Marka, vil være i strid med markalovens formål om å sikre Markas grenser – mot nettopp slike tiltak.

En rekke kommuner har fremmet forslag om justeringer av grensen for å få den til å følge eiendomsgrenser m.v. samt gå utenom gårdstun, bebyggelse og veier – for eksempel under henvisning til at grensen ble trukket tilfeldig og til dels unøyaktig i området. Hovedsakelig går forslagene ut på å ta områder ut av Marka, men enkelte forslag innebærer også at nye arealer legges innenfor Marka. Departementet vil bemerke at landbruksvirksomhet faller innenfor det som i Markaloven omtales som "bærekraftig bruk til andre formål", som kan videreføres innenfor Marka. Forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak. Å justere grensen for å få landbruksjord og landbrukseiendommer ut av Marka vil derfor som hovedregel ikke være aktuelt. Det samme gjelder bolig- og hytteeiendommer, idet det forutsettes klart i lovens forarbeider at bygge- og anleggsforbudet i loven ikke skal være til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for opprettholde etablerte lokalsamfunn eller et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte. Heller ikke veier er det som hovedregel grunn til å ta ut av Marka – det er etter loven anledning til å planlegge for offentlige infrastrukturtiltak.

Enkelte av forslagene departementet har mottatt om å ta ut landbruksjord, bebyggelse, skogområder m.v. av Marka gjelder likevel svært små justeringer, som verken i seg selv eller samlet vil innebære noen endring av betydning i Markas grenser eller ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta. I den grad forslagene ikke fremstår som "øyer" i Marka eller uhensiktsmessige "kiler" (innhogg) i grensen, har departementet slike steder valgt å fremme forslag om grensejustering i tråd med forslagene fra kommunene. Departementet har i vurderingen også lagt vekt på at

justeringene vil bidra til å sikre at markagrensen får legitimitet i kommunen som en endelig grense for Marka.

Det gjelder etter markaloven ingen arealbegrensning for å ta områder *inn* i Marka, men områder skal i utgangspunktet bare tas inn dersom det er ”nærliggende områder som har, eller som gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.” Markaloven legger ikke opp til ”byttehandel” slik at områder kan tas inn som kompensasjon for områder som tas ut. Enkelte steder har imidlertid områder som kommunen har foreslått å ta ut av Marka hatt så nær tilknytning til områder kommunen foreslår inn i Marka at det likevel har vært naturlig å se forslagene i sammenheng. Dette gjelder i hovedsak svært små områder.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfold, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

I de tilfellene hvor departementet har vurdert at det ikke er hjemmel i markaloven § 2 til å ta forslaget ut av Marka, har departementet ikke vurdert forslaget etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ved vurdering av de øvrige grensejusteringer er det ikke stilt vilkår om avbøtende tiltak som kan medføre kostnader for kommunene. Det er derfor ikke foretatt noen nærmere vurdering av naturmangfoldloven § 11 gjennomgående i dokumentet. Der hvor kommunen begrunner grensejusteringen ut fra en hensiktsmessig arrondering eller avgrensning, er det ikke naturlig å vurdere alternativ lokalisering etter § 12 i naturmangfoldloven. Der hvor slik forslag er fremmet foretas det derfor ikke nærmere vurdering etter § 12 gjennomgående i dokumentet.

I grensejusteringsområder hvor det er registrert naturverdier og naturmangfold er det foretatt en vurdering av samlet belastning etter § 10 i naturmangfoldloven for hvert enkelt forslag. Det er også foretatt en vurdering av samlet belastning etter § 10 fylkesvis der det er aktuelt.

Innholdsfortegnelse

1.	Buskerud.....	9
1.1	Lier kommune.....	9
1.1.1	Bø.....	9
1.1.2	Snekkerstua, Gulliksrud og Brenna.....	10
1.1.3	Gjellebekkstubben	11
2.	Oppland.....	13
2.1	Lunner kommune	13
2.1.1	Harestuvannet/Harestustranda.....	13
2.1.2	Harestua øst – Harestulia	15
2.1.3	Hadeland pukkverk, Stryken	16
2.1.4	Utfartsparkeringsplass Svartbekken i Vestbygda.....	16
2.1.5	Utfartsparkeringsplass ved Mylla dam	17
2.1.6	Solobservatoriet.....	19
2.1.7	Monsrud.....	20
2.1.8	Nedre Sørli i Vestbygda.....	21
2.1.9	Snellingen	22
2.1.10	Andre forslag om grensejustering (gitt som innspill til Lunner kommune) 23	
3.	Oslo og Akershus.....	25
3.1	Bærum kommune.....	25
3.1.1	Fossum-Ila.....	25
3.1.2	Kolsås/Stein gård	29
3.1.3	Grorudenga og Trulsebråten	30
3.1.4	Kleiva og Solli	32
3.1.5	Kirkeby-Vensås-Tobonn	32
3.1.6	By- Guriby- Johnsrud.....	34
3.1.7	Bærums Verk – Rykkinn – Isi – Engebråten.....	36
3.1.8	Bråthan.....	38
3.1.9	Rustan/Ullbråten/Bakken/Solhaug	40
3.1.10	Kattås/Vestmarkveien.....	40
3.2	Enebakk kommune	42
3.2.1	Østmarka golfklubb	42
3.2.2	Langen.....	44
3.2.3	Landskaug.....	45
3.2.4	Gnr 91 bnr 36.....	46
3.3	Feiring Bruk AS.....	48
3.3.1	Feiringåsen:	48
3.3.2	Hadeland pukkverk i Lunner kommune:.....	51
3.4	Hole kommune	53
3.5	Lørenskog kommune	54
3.5.1	Reguleringsplan 43-8-03 Losbydalen spesialområde.....	55

3.5.2	Reguleringsplan 43-8-04 (del av Losby bruk – golfbane, konferansesenter og landbruksområde)	55
3.5.3	Reguleringsplan 42-8-01 E (skytebaner i Losby)	57
3.6	Nittedal kommune	58
3.6.1	Sørvest for Kruttverket ved Rotnes	58
3.6.2	Ved Slattum skole og barnehage	59
3.6.3	Mellom Slattum barnehage og Bjønndalen bruk	60
3.6.4	Vest for jernbanen ved Åneby	61
3.6.5	Ved næringsområdet på Holum skog	61
3.6.6	Holterkollen hytteområde	62
3.6.7	Ørfiske hytteområde	62
3.6.8	Dalbekk skog hytteområde	63
3.6.9	Ved Askveien nord	64
3.6.10	Kirkebylia Sør	65
3.6.11	Aas gård ved Hakadal	66
3.6.12	Ved Nittedal kirke	67
3.7	Oslo kommune	68
3.8	Rælingen kommune	70
3.8.1	Blystadlia	70
3.8.2	Sandbekken	72
3.8.3	Løvenstad	73
3.8.4	Furukollen	75
3.8.5	Stormyrfeltet/skogveien	77
3.8.6	Øgardshøgda	78
3.8.7	Kirkebyvegen	80
3.9	Skedsmo kommune	81
3.10	Ski kommune	83
3.10.1	Taraldrud	84
3.10.2	Skogkolonien Roland	85
3.10.3	Sørmarka kurs- og konferansesenter (LO-skolen)	86
3.10.4	Siggerud tettsted	87
3.10.5	Fiskestien, Lille Karlsrud, Skogstad og Sandvoll, Bondalsåsen/Vellumstadvika, Østre Solberg, Gjedsjø skole og barnehage og Bøleråsen	89
3.10.6	Strekningen Sagdalsbekken/Karlsruvbekken til Midtsjøvann	91
3.10.7	Midtsjøvann	93
3.10.8	Strekningen Siggerudvegen ved Bjerke Østre og fram til golfbanen på Smerta 94	94
3.10.9	Smerta golfbane	95
3.10.10	Strekningen Oppsandvegen øst for Myrbråten til Granerud skytebane	96
3.10.11	Strekningen Granerud skytebane forbi Tyrigrava til Tomtervegen	99
3.10.12	Krysset Siggerudveien/Vevelstadveien	100
4.	Østfold	101
4.1	Hobøl kommune	101

1. BUSKERUD

1.1 Lier kommune

Kommunen fremmet i brev 4. januar 2010 forslag om å ta områder ut av Marka fem steder i kommunen. Miljøverndepartementet kommenterte kommunens forslag i brev 31. mai 2010. Kommunen fremmet deretter justert forslag i brev 2. september 2010. Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 19. oktober 2010 der forslagene ble gjennomgått. I e-post 29. oktober 2010 har kommunen oversendt kartmateriale og utdypet forslagene noe.

Fylkesmannen i Buskerud uttalte seg til kommunens forslag i brev 1. februar 2010.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, opplyser Fylkesmannen i Buskerud at de kjenner ikke til at det gjennom Miljøregistreringer i Skog er registrert MiS-figurer i områdene som kommunen ønsker å ta ut av Marka.

1.1.1 Bø

Kommunens forslag:

Grensen foreslås endret til å følge eiendomsgrensen slik at boligeiendom, fritidsboligeiendom og dyrket mark kommer utenfor Marka. Kommunen antar at markagrensa opprinnelig var ment å følge eiendomsgrensen, men at den har blitt tegnet upresist på kartmålestokken som ble brukt den gangen. Arealets samlede størrelse er ca 12 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen i Buskerud har uttalt seg til forslaget i brev 1. februar 2010. Fylkesmannen mener eiendommen ikke skiller seg tydelig ut fra de omkringliggende markaområdene, og kan ikke se at det foreligger gode grunner til å ta eiendommen ut av Marka.

Departementets vurdering:

Departementet er enig med Fylkesmannen i at eiendommen ikke skiller seg vesentlig ut fra de omkringliggende markaområdene. Dagens grense går imidlertid rett gjennom en bolig, og området er av begrenset størrelse. Departementet kan ikke se at å ta ut ovennevnte areal vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, består området delvis av fulldyrka mark med moderne drift. Resten av arealet er skog, med unntak av vei og bebyggelse på en boligeiendom og deler av bebyggelsen på en fritidseiendom. Arealet omfatter en kort strekning av et mindre bekkedrag. Ovennevnte informasjon er hentet fra kart og flyfoto.

Selv om forslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold, er det likevel foretatt en utsjekking av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

På bakgrunn av det aktuelle områdets begrensede størrelse samt at dagens grense går rett gjennom en bolig, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 1**.

1.1.2 Snekkerstua, Gulliksrud og Brenna

Kommunens forslag:

Områdene er bebodde landbrukseiendommer. Kommunen ønsker at eiendommene skal ha de samme premisser og betingelser som ligger i andre LNF-områder. Områdene utgjør hhv. 16, 32 og 114 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Som for Bø, se pkt. 1.1.1 foran.

Departementets vurdering:

- **Snekkerstua og Gulliksrud:** Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi forslaget vil medføre dype innhogg/kiler i Marka.
- **Brenna:** Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi forslaget vil medføre at det dannes en øy i Marka. Forslaget omfatter dessuten et forholdsvis stort areal.

Departementet vil i tillegg bemerke at områdene som ønskes tatt ut av Marka omfatter bebodde landbrukseiendommer. Landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak.

1.1.3 Gjellebekkstubben

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår et minimumsareal på 12 dekar dyrket mark ved Gjellebekk i Kjekstadmarka tas ut av Marka. Samtidig foreslår kommunen at et område på 14 dekar ved Gjellebekkstubben tas inn i Marka. Området som ønskes tatt ut av Marka ligger inntil bedriften Mester Grønn, og en justering vil gjøre det mulig for bedriften å utvide sin virksomhet. Kommunen påpeker at bedriften er en miljøbedrift som er viktig for kommunen.

Arealet som foreslås tatt inn i Marka er en eksisterende utfartsparkering på Gjellebekkstubben, som er en viktig innfallsport til Kjekstadmarka, samt skogområdet rundt denne.

Fylkesmannens vurdering:

Kommunens minimumsløsning og forslaget om å ta området ved Gjellebekkstubben inn i Marka kom inn til departementet etter at Fylkesmannen hadde avgitt sin vurdering av kommunens forslag. Disse forslagene er derfor ikke vurdert av Fylkesmannen.

Fylkesmannen påpeker at forslaget om å ta ut området vil berøre dyrket mark, men at landbruksmyndighetene (fylkesmannen og fylkeslandbruksstyret) har godtatt at det aktuelle jorder settes av til næringsformål fordi det ikke er en del av et større sammenhengende område med dyrket mark og heller ikke har den beste kvaliteten sammenlignet med dyrket mark i Lierdalen. Fylkesmannen viser imidlertid til at området er i bruk av barn og unge i forbindelse med fritidsaktiviteter med hester, og etterlyser redegjørelse for alternative arealer for dette. Fylkesmannen påpeker videre at fortsatt landbruksvirksomhet i området er i tråd med de hensyn markaloven skal ivareta, samtidig som beliggenheten i randsonen gir en buffer mellom tett utbygde næringsområder og skogområdene i Marka.

Departementets vurdering:

Området som er foreslått tatt inn i Marka, er en del av en viktig innfallsport til Marka som naturlig hører hjemme innenfor Markas grenser. Departementet støtter derfor dette forslaget slik det fremstår i **vedlegg 2**.

Angående Fylkesmannens opplysning om at området som ønskes tatt ut brukes av barn og unge i forbindelse med fritidsaktiviteter med hester, har kommunen i sitt brev 2. september 2010 opplyst at området er dyrket mark og ikke allment tilgjengelig. Kommunen opplyser videre: *”På det aktuelle jordet er det en hestebane. Hestebanen er ikke tilkoblet rideveiene i Kjekstadmarka. Grunneieren og hans sønn er eneste brukere av hestebanen for trening av travhester samt at sønnen ved noen anledninger har brukt banen til ridning med funksjonshemmede. Ridningen med funksjonshemmede foregår mest på egen rideplass i tilknytning til gården, utenfor det aktuelle området. Det har hele tiden vært forutsetningen at hestebanen for trening av travhester opprettholdes ved at den flyttes noe lenger syd.”*

Departementet anser etter dette at området som foreslås tatt ut anses å ha liten verdi for de hensyn markaloven skal ivareta, og at det heller ikke vil medføre ulempe av betydning for eksisterende aktiviteter at området tas ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, består området som foreslås tatt inn i Marka av en parkeringsplass i syd som brukes til utfartsparkering. Ellers er området i hovedsak skog, men nærmest næringsbyggene er mindre arealer opparbeidet som en del av næringsområdet. Området som foreslås tatt ut av Marka, består i hovedsak av fulldyrka mark med moderne drift noe som gir en monokultur. I syd er det en smal stripe kantvegetasjon langs jordet. Ved eksisterende bedrift er det et mindre område som er opparbeidet og delvis asfaltert. En mindre del av et næringsbygg ligger også innenfor eksisterende markagrense. Ovennevnte informasjon er hentet fra kart og flyfoto.

Selv om forslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold, er det likevel foretatt en utsjekking av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Minimumsforlaget sammen med den foreslåtte utvidelsen innebærer en naturlig arrondering av markagrensa på stedet, og forslaget har liten eller ingen betydning for naturmangfold. På denne bakgrunn, og for å gi grensen legitimitet i kommunen,

foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens minimumsforslag slik det fremstår i **vedlegg 3a og 3b**.

Vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 for Buskerud

Departementet viser til at det ikke er truet eller verdifull natur i områdene som omfattes av grensejusteringsforslagene i Buskerud fylke. Påvirkningene av grensejusteringsforslagene anses som svært små og de vil i liten eller ingen grad påvirke truet eller verdifullt naturmangfold. Den samlede belastningen på naturmangfoldet som følge av foreliggende forslag til grensejusteringer i Buskerud fylke vurderes som svært liten.

2. OPPLAND

2.1 Lunner kommune

Lunner kommune fremmet i brev 25. juni 2010 forslag til flere endringer av markagrensa. Fylkesmannen i Opplands vurdering av forslaget fremgår av brev 9. november 2010 til Miljøverndepartementet.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 26. november 2010, der forslagene til kommunen ble gjennomgått.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, har Fylkesmannen i Oppland opplyst om at naturtypedata i Naturbase stammer fra kommunens hovedkartlegging av biologisk mangfold presentert i rapporten *Naturtypekartlegging i Lunner kommune med vekt på kulturlandskap, ferskvann og myr* fra 2005. Kartlegging av biologisk mangfold i skog ble i hovedsak gjort i forbindelse med MiS-registrering i 2001, med tilleggsregistreringer i 2004/2005. Fylkesmannen har ikke tilgang på MiS-registreringene i kommunen, og tar derfor forbehold om at det kan finnes lokaliteter innenfor de foreslåtte områdene. De ser imidlertid dette som lite sannsynlig.

2.1.1 Harestuvannet/Harestustranda

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å flytte markagrensa fra østsiden av Harestuvannet til ny rv 4 som ligger på vestsiden av Harestuvannet. Området som ønskes tatt ut av Marka er på ca 3000 dekar, men hvor storparten av arealet er vannareal. Harestuvannet med kantsoner ligger som LNF-område med byggeforbudssone i gjeldende

kommuneplan. Lunner kommune ser det imidlertid som svært viktig å flytte grensen fra Harestuvannets østside til vestgrensen for rv. 4, fordi Harestua er et tettsted med stor befolkningsøkning og det er viktig for kommunen selv å ha styringen i dette området. Kommunen ønsker å slippe ekstra saksbehandling som følge av markaloven i dette området. Kommunen anser at området ivaretas tilstrekkelig gjennom vedtatt byggeforbudssone langs vannet. Harestuvannet er også en viktig drikkevannskilde for Harestua og Gruas befolkning. Kommunen oppfatter forslaget som en justering av teknisk karakter for å unnta eksisterende installasjoner fra Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen i Oppland viser til at ny rv. 4 er en markert grense i terrenget. Vegen med sammenhengende viltgjerde er en kraftig barriere mot Marka som gjør at sammenhengen mellom Harestuvannet og markaområdene vest for riksveien er redusert. Fylkesmannen ser det derfor som hensiktsmessig å etablere rv. 4 som ny markagrense.

Fylkesmannen fremhever videre at markagrensa i dag går helt inn til tettbebyggelsen. Fra Harestua og sørover hører strandsonen naturlig med som en del av tettstedet, og har først og fremst lokal verdi. Strandsonen på østsida av vannet er svært smal, og har dels preg av restareal uten kvaliteter som gjør at det hører med innenfor Marka. På vestsiden av Harestuvannet mellom vannet og rv. 4 er det et ca 100 - 200 m bredt og skogkledd belte. Det er enkelte eiendommer i nordenden av vannet i tillegg til et større område med fritidsbebyggelse og enkelte boliger sørover mot Stryken.

Fylkesmannen mener kommunens forslag ikke vil være til vesentlig skade for friluftslivs-, natur- eller kulturverdier. Naturvern- og friluftslivsinteresser i området ivaretas både gjennom kommuneplanens byggeforbudsbestemmelser langs vassdrag, byggegrense langs rv. 4 og de restriksjoner som ligger på Harestuvannet som drikkevannskilde.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi området har for stort arealmessig omfang. Departementet vil i tillegg bemerke at området i dag er avsatt til LNF-formål i kommuneplanens arealdel med byggeforbudssone ned mot vannet. Selv om rv. 4 avskjærer et belte mellom veien og vannet fra resten av Marka, har dette beltet likevel stor verdi for utøving av friluftsliv i området fordi det sikrer allmennheten tilgang til strandsonen og er et område som er lett tilgjengelig fra vei og i nærheten av Harestua sentrum. At området i strandsonen fra Harestua og sørover først og fremst har lokal verdi, taler etter departementets syn ikke for at området skal tas ut av Marka. Departementet fremhever at markaloven også skal sikre friluftslivsmuligheter i nærheten av der folk bor.

2.1.2 Harestua øst – Harestulia

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker at grensen sør for Viubråten flyttes østover opp i lia til skogsbilveien som ligger på ca 450 moh for å få en oversiktlig og sammenhengende grense i hele Harestulia og samtidig sikre areal til fremtidig boligbygging i tilknytning til et viktig kollektivknutepunkt. Arealet som ønskes tatt ut av Marka er ca 3000 dekar fra Viubråten til Monsrud og ca. 2000 dekar fra Viubråtan til Harestua stasjon.

Markagrensa følger i dag skogsbilvegen nord for Viubråtan mens sør for Viubråtan følger markagrensa en 300 m høydekote. Området har LNF-status i kommuneplanen, og ut fra Piperundergangen har idrettslaget en lysløypesløyfe som går sørover langs jernbanen. Det kjøres også opp skispor østover mot Piperen. Likeledes nyttes allmenningsveien når denne ikke skal benyttes til tømmertransport.

For kommunen er det svært viktig at markagrensa flyttes lenger øst slik at det blir muligheter for å konsentrere ny boligbebyggelse nær togstasjonen. Kommunen ønsker å sikre utvikling av tettstedet også i øst - vest retning, og på den måten oppfylle sentrale føringer om RPR-ATP, dvs. sikre boligutvikling i tilknytning til kollektivknutepunktet nye Harestua stasjon og planlagte nye Harestua senter. Kommunen fremhever at det er svært vanskelig å vite hvor grensa går slik den i dag følger høydekote 300, og at en flytting til allmenningens skogsbilvei vil lette oversikten og forutsigbarheten når det gjelder forvaltningen av området. En slik flytting vil også gjøre at plassen Monsrud kommer utenfor Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen i Buskerud vurderer det foreslåtte arealet til å være for stort til å kunne falle inn under justeringshjemmelen. Fylkesmannen har derimot forståelse for kommunens ønske om å legge grensen i skogsbilveien fordi det vil gi en oversiktlig og klar grense i terrenget. Fylkesmannen mener det er grunn til å vurdere en grensejustering i området omkring nye Harestua stasjon (nåværende Furumo stasjon) og viser til planer om ny stasjon som vil bli et viktig kollektivknutepunkt, samt planer for sentrumsutvikling med boliger og næringsarealer på den gamle sagtomta vest for jernbanelinja.

Fylkesmannen påpeker at på østsida ligger markagrensa svært nær Gjøvikbanen. Nærhet og lett tilgjengelighet til Marka fra Harestua er et gode som Fylkesmannen mener fortsatt må sikres, men Fylkesmannen ser samtidig at det er samfunnsmessig og miljømessige argumenter for å gi rom for en viss konsentrert tettstedsutvikling i tilknytning til det nye kollektivknutepunktet, og

at det derfor bør vurderes å flytte markagrensa noe østover. Slik markagrensa ligger i dag, vil evt. ny bebyggelse mellom jernbanelinja og markagrensa måtte legges nordover ved Viurbråten eller sørover mot Monsrud, noe Fylkesmannen fremhever vil forårsake et langt mindre konsentrert utbyggingsmønster.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi områdene har for stort arealmessig omfang. Departementet viser til at områdene utgjør henholdsvis 2000 og 3000 dekar. Departementet har forståelse for kommunens ønske om å bygge ut i nærheten av et kollektivknutepunkt. Departementet vil imidlertid bemerke at det vil være uheldig og unødvendig å gjennomføre større endringer i markagrensa i dag for å ta høyde for boligutviklingsbehov som ligger svært langt frem i tid.

Når det gjelder Fylkesmannens kommentar om at det bør vurderes en mindre grensejustering for å ta ut et mindre areal fra Marka rundt nye Harestua stasjon, vil departementet fremheve at bygge- og anleggstiltak i utgangpunktet er forbudt i Marka. Markaloven åpner ikke for omfattende utbygging av boligfelt. Å ta områder ut av Marka for å kunne utføre tiltak som ellers ville vært omfattet av bygge- og anleggsforbudet i markaloven, er i strid med markalovens intensjon om å sikre Markas grenser mot nettopp slik utbygging.

2.1.3 Hadeland pukkverk, Stryken

Departementet har fått innsendt privat forslag til grensejustering for Hadeland pukkverk fra Feiring Bruk AS som eier pukkverket på Stryken i Lunner kommune. Kommunen støtter forslaget fra Feiring Bruk AS og har derfor fremmet ønske om grensejustering i tråd med dette i brev til departementet 25. juni 2010, sammen med de andre forslagene til kommunen. Dette justeringsforslaget blir behandlet som en egen sak i **punkt 3.3.2.**

2.1.4 Utfartsparkeringsplass Svartbekken i Vestbygda

Kommunens forslag

Kommunen ønsker å flytte markagrensa slik at eksisterende parkerings- og velteplass blir liggende utenfor Marka. I tillegg ønsker kommunen å ta et tilgrensende område på 1-2 dekar ut av Marka som skal bli brukt til en utvidelse av eksisterende parkeringsplass. Det tilgrensende området domineres av granskog av høy bonitet.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen mener en utvidelse av utfartsparkeringen for tilrettelegging av friluftsliv ligger innenfor formålet med markaloven, og stiller derfor spørsmål ved om det er behov for en grensejustering som foreslått.

Departementets vurdering

Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for tiltak som ellers vil være forbudt etter markaloven. Det vil også være i strid med intensjonen i loven å ta ut områder for tiltak som etter forholdene vil kunne fremme markalovens formål og derfor vil kunne tillates innenfor Marka.

Departementet vil bemerke at markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som er i tråd med formålet om å fremme friluftsliv. En utfartsparkering som bidrar til bedre tilgang til Marka vil etter forholdene kunne være et slikt tiltak.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som fremmer friluftsliv. En utfartsparkering vil kunne være et slikt tiltak. Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka. Kommunens forslag støttes derfor ikke.

2.1.5 Utfartsparkeringsplass ved Mylla dam

Kommunens forslag

Kommunen ønsker å flytte markagrensa sørvestover slik at et areal på 2-3 dekar mellom to veier blir liggende utenfor Marka. Området ligger som LNF- område i

gjeldende kommuneplan og er et viktig område for friluftsliv med merkete stier og løyper i området. Arealet domineres av granskog med middels bonitet. Kommunen fremhever at det er behov for en utvidelse av eksisterende parkeringsplass i området på grunn av stor vinterutfart fra Oslo.

Fylkesmannens vurdering

Det aktuelle arealet ligger helt i utkanten av Marka og er avgrenset av vei i nord og øst. Mellom Fløyta og Myllavegen ligger det en eksisterende parkeringsplass som benyttes både til sommer- og vinterparkering. Området er et attraktivt turutgangspunkt med tilknytning til merka sti- og løypenett. Lunner kommune har vurdert at det er ikke tilgjengelige areal i nærheten utenfor markagrensa som kan være egnet til en utvidelse av parkeringsplassen på grunn av bl.a. nærhet til vassdrag. Foreslått grenseendring er av begrenset omfang og ligger helt i utkanten av Marka, og Fylkesmannen kan ikke se at en utvidelse av parkeringsplassen vil være til vesentlig skade for friluftslivet eller andre formål som markaloven skal ivareta.

Fylkesmannen mener at forslaget ut fra områdets beliggenhet og størrelse kan falle inn under hjemmelen for grensejustering i markaloven. Fylkesmannen stiller imidlertid spørsmål ved om det er behov for en grenseendring ettersom utfartsparkering er en form for tilrettelegging for friluftsliv som ligger innenfor formålet med markaloven.

Departementets vurdering

Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder for tiltak som etter forholdene vil kunne fremme markalovens formål og derfor vil kunne tillates innenfor Marka. Det vil også være i strid med intensjonen i loven å ta ut områder av Marka for tiltak som ellers vil vært forbudt etter markaloven.

Departementet viser til at markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som er i tråd med formålet om å fremme friluftsliv. En utfartsparkering som bidrar til bedre tilgang til Marka vil etter forholdene kunne være et slikt tiltak.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke er registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som fremmer friluftsliv. En utfartsparkering vil kunne være et slikt tiltak. Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka. Kommunens forslag støttes derfor ikke.

2.1.6 Solobservatoriet

Kommunens forslag

Solobservatoriet på Harestua er Norges største astronomiske anlegg og ligger ca 3 km inne i Marka. Kommunen foreslår at ca. 10 dekar som inkluderer bygninger og anlegg tas ut av Marka fordi eiendommen har behov for omfattende rehabilitering i årene fremover. Kommunen mener at forslaget må kunne omfattes av justeringshjemmelen fordi det dreier seg om justering av teknisk karakter for å unnta eksisterende bygninger og installasjoner fra Marka.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen opplyser at Solobservatoriet er et kurs- og opplysningscenter med aktiviteter spesielt rettet mot skoleklasser. Fram til 2008 var stedet drevet av Universitetet i Oslo, men det drives nå av Tycho Brahe Instituttet som er et allmenntilgjengelig aksjeselskap. Fylkesmannen fremhever at stedet har en klar allmenntilgjengelig funksjon, som av kommunen blir vurdert å være en viktig ressurs innenfor det naturvitenskapelige feltet. Undervisningsopplegg omfatter en rekke tema som bl.a. økologi og naturens mangfold, stjernebilde, astronomi og fysikk. Det er muligheter for dagsopphold eller overnatting og servering. Videre går det veg og stier til Solobservatoriet slik at stedet kan brukes som turmål eller som turutgangspunkt. Fylkesmannen påpeker også at det i tillegg kan være kulturhistoriske verdier tilknyttet til stedet.

En foreslått grenseendring er etter Fylkesmannens vurdering av begrenset omfang, men vil medføre at det dannes en "øy" innenfor Marka. Fylkesmannen kan ikke se ut fra områdets beliggenhet at foreslått endring faller inn under hjemmelen for grensejustering i markaloven. Fylkesmannen viser til Ot. prp. nr. 23 om markaloven hvor det heter at eksisterende anlegg, bebyggelse, næringsvirksomhet og infrastruktur i Marka vil bestå under markaloven.

Departementets vurdering

Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2, fordi forslaget vil medføre at det dannes en øy i Marka.

Departementet vil bemerke at markaloven ikke er til hinder for videre bruk og vedlikehold av Solobservatoriet. Departementet vil dessuten bemerke at det innenfor Markas grenser er en rekke bygninger, installasjoner og anlegg, og ikke alle støtter opp under de formål markaloven skal ivareta. Det er likevel forutsatt at også slike virksomheter og anlegg skal kunne leve videre innenfor Marka.

Når det gjelder kommunens ønske om omfattende rehabilitering i årene fremover som vil kunne forårsake eventuelle tiltak, vil departementet påpeke at eventuell oppstart av planarbeid krever tillatelse fra departementet etter markaloven § 6. Tillatelse kan gis til planlegging for tiltak som er i samsvar med lovens formål eller som omfattes av unntakene i § 7. I den grad eventuelle aktuelle tiltak ikke krever ny reguleringsplan men tiltaket enten ikke omfattes av eksisterende plan eller eksisterende plan ikke er i samsvar med markaloven, vil tiltaket kreve dispensasjon etter markaloven § 15.

2.1.7 Monsrud

Kommunens forslag

Kommunen ønsker å justere markagrensa for å kunne ta ut et område som ligger som byggeområde for bolig i kommuneplanens arealdel. Området som ønskes tatt ut av Marka er på 10 dekar, og kommunen ser det som viktig å justere grensen slik at mindre eiendommer som i dag så vidt ligger innenfor Marka, justeres ut. Bakgrunnen for dette er at kommunen ønsker å sikre smidighet i forhold til utvikling av disse eiendommene i framtida.

Fylkesmannens vurdering

Monsrud er en boligeiendom som ligger i utkanten av Marka sør for Harestua. Det er også 2-3 fritidseiendommer like ved som ligger innenfor markagrensa. Det er ikke tilrettelagt for friluftsliv i form av merka stier og løyper, men ut fra flybilder går det enkelte stier i nærheten av bebyggelsen og videre opp i lia. Det er ingen registrerte naturverdier i området.

Fylkesmannen kan ikke se at kommunens forslag vil være til vesentlig skade for frilutslivs-, natur- eller kulturverdier. Fylkesmannen anser at forslaget kan omfattes av justeringshjemmelen. Fylkesmannen foreslår at grenseendring kan skje ved å trekke markagrensa mellom fastpunkt i terrenget framfor å følge 300 m høydkode. Videre opplyser Fylkesmannen at dersom både Monsrud og hytteeiendommene tas ut, vil dette utgjøre 15-20 dekar.

Departementets vurdering

Det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for boligbygging som ellers ville vært forbudt etter markaloven.

Departementet vil i tillegg bemerke at kommunens forslag til grensejustering ved Monsrud vil medføre at det dannes en liten øy rett på innsiden av markagrensa.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet viser til at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut ønsket område for å bygge boliger. En justering av grensen rundt Monsrud vil dessuten skape en liten øy rett på innsiden av markagrensa. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag.

2.1.8 Nedre Sørli i Vestbygda

Kommunens vurdering

Kommunen ønsker å trekke markagrensa tilbake til skogkanten slik at innmarka i sin helhet havner utenfor Marka. Det er snakk om 2-3 dekar. Kommunen kommenterer at det er en svært liten justering, men at det er viktig å lytte til grunneier.

Fylkesmannens vurdering

Markaloven forutsetter at landbrukets næringsvirksomhet kan videreføres, og Fylkesmannen kan derfor i utgangspunktet ikke se at det har praktiske konsekvenser for grunneier dersom deler av landbruksarealet blir liggende innenfor Marka. Samtidig er foreslått grenseendring av svært begrenset omfang,

og Fylkesmannen kan ikke se at en justering av markagrensa i dette området vil være til vesentlig skade for friluftslivs,- natur- eller kulturverdier. Ut fra områdets beliggenhet og størrelse, mener Fylkesmannen at foreslått endring kan falle inn under hjemmelen for grensejustering i markaloven.

Departementets vurdering

Departementet er enig i Fylkesmannens vurdering om at det ikke har noen praktiske konsekvenser for grunneier at deler av innmarka blir liggende innenfor Marka. Landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak. Departementet viser imidlertid til forslaget beskjedne størrelse på 2-3 dekar og at forslaget ikke vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

På grunn av forslaget beskjedne størrelse og at forslaget ikke vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, samt for å gi grensen lokal legitimitet, foreslår departementet at grensen justeres i samsvar med kommunens forslag slik det fremgår i **vedlegg 4**.

2.1.9 Snellingen

Kommunens forslag

Området inneholder et tun med bygninger hvor det går merkede stier og løyper gjennom tunet. Oslo og Omland turistforening har avtale om bruk av en gammel seterbygning som selvbetjent turisthytte. Vollene på Snellingen er registrert som naturbeitemark med verdi svært viktig i Direktoratet for naturforvaltnings

Naturbase. Kommunen foreslår at et område på ca 20 dekar som omfatter tunet med bygninger blir tatt ut av Marka. Begrunnelsen for forslaget er de praktiske og økonomiske konsekvenser Snellingen sameie kan få for vedlikehold av bygninger og skjøtsel av innmarka, bl. a. begrensninger i bruk av traktor/maskiner for transport av materialer og drift av innmark, adgang til maskinell rydding av stier, oppkjøring av løyper og varetransport til selvbetjeningshytte etc.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen fremhever at Snellingen ligger godt innenfor markagrensa og at området har stor friluftsmessig verdi med et etablert sti- og løypenett. Selvbetjeningshytta på Snellingen er svært godt besøkt i følge innspillet fra Snellingen sameie. Snellingen er opprinnelig finneplass fra 1600-tallet, og eiendommen har trolig også kulturhistorisk verdi. Selv om foreslått grenseendring er av begrenset omfang, vil det medføre at det dannes en ”øy” innenfor Marka. Ut fra områdets beliggenhet og verdi for friluftsliv, kan Fylkesmannen ikke se at det er hjemmel i markaloven for foreslått grenseendring.

Departementets vurdering

Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markalovens § 2 fordi kommunens forslag vil medføre at det dannes en øy i Marka.

Departementet slutter seg til Fylkesmannens vurdering. Landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge, og anleggstiltak i Marka gjelder ikke for landbrukstiltak. Videre vil departementet bemerke at tilrettelegging for friluftsliv og bevaring av natur- og kulturmiljø med kulturminner nettopp er formålet med markaloven, og at tilretteleggingsbehov/vedlikehold i denne anledning vil kunne utføres innenfor Marka.

2.1.10 Andre forslag om grensejustering (gitt som innspill til Lunner kommune)

Kommunen viser til flere forslag om grensejustering som kommunen har mottatt fra privatpersoner eller organisasjoner. Med unntak av et forslag som gjelder Mylla, innebærer er de andre forslagene å ta større områder inn i Marka.

Forslaget som gjelder Mylla er vurdert nedenfor. Når det gjelder forslag om å innlemme større områder i Marka som ikke er fremmet av kommunen, viser departementet til sine tidligere uttalelser om at slike forslag vil ikke bli vurdert i dette høringsbrevet. Disse forslagene er derfor ikke vurdert av departementet og omtales ikke nærmere.

Mylla:

Privat forslag

I dag går grensen i strandsona på nordsiden av Myllavannet, mens det er foreslått å legge grensa langs sørsiden av Mylla.

Kommunens vurdering

Kommunen mener at forvaltningen i området fungerer greit slik markagrensa ligger i dag.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen støtter kommunens vurdering.

Departementets vurdering

Det er blitt foreslått av to privatpersoner å legge grensa langs sørsiden av Mylla slik at selve vannet kommer utenfor markagrensa. Grensa går i dag i strandsonen på nordsiden av vannet. Kommunen har ikke anbefalt foreslått justering.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekking av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet kan ikke se at det foreligger noen grunner til å ta ut det foreslåtte området og støtter Fylkesmannen og kommunens vurdering om å beholde markagrensa slik den går i dag.

Vurdering av samlet belastning for Oppland, jf. naturmangfoldloven § 10

Departementet viser til at det ikke er truet eller verdifull natur i områdene som omfattes av grensejusteringsforslagene i Oppland fylke. Påvirkningene av

grensejusteringsforslagene anses som svært små og de vil i liten eller ingen grad påvirke truet eller verdifullt naturmangfold. Den samlede belastningen på naturmangfoldet som følge av foreliggende forslag til grensejusteringer i Oppland fylke vurderes som svært liten.

3. OSLO OG AKERSHUS

3.1 Bærum kommune

Bærum kommune anmodet om endring av markagrensa i brev til Miljøverndepartementet 2. september 2009. Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen i anledning anmodningen 22. oktober 2009. Kommunen sendte inn arealoppgave for forslagene i brev 27. oktober 2009.

Miljøverndepartementet ga i brev 18. januar 2010 til kommunen sitt foreløpige syn på kommunens forslag til grenseendring. Kommunen fremsatte revidert forslag i brev 23. august 2010. Forslaget ble vurdert av Fylkesmannen i Oslo og Akershus i brev 29. oktober 2010.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 4. november 2010. I etterkant av møtet – i brev 13. desember 2010 – har kommunen sendt inn nye arealberegninger og kart.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, fremhever Fylkesmannen i Oslo og Akershus at Bærum kommune har ett rikt naturmangfold, og flere viktige naturtyper og verneområder innenfor markagrensa (bl.a. Kjaglidalen naturreservat, Isi naturreservat og Kolsås/Dælivann landskapsvernområde). Fylkesmannen opplyser videre at Bærum kommune oppdaterte sin biomangfoldkartlegging i 2008/2009, og at kommunen gjennomfører nye kartlegginger ved omdisponeringer av større arealer.

3.1.1 Fossum-Ila

Kommunens forslag:

Området omfatter blant annet Ila fengsel og sikringsanstalt, Løvenskioldbanen og konferansesenteret Skytterkollen. Området utgjør ca 1200 dekar.

Kommunen viser til at departementet i brev 18. januar 2010 åpner for en teknisk justering rundt selve Ila landsfengsel siden arealet med eksisterende bygningsmasse ikke har noen verdi for de hensyn markaloven skal ivareta. Kommunen mener det samme gjelder for skytebaneanlegget. I området øst for landsfengslet mot Østervannveien er kommunen interessert i å få utredet muligheten for ny gravlund. På møte 4. november 2010 opplyste kommunen at den alternativt vurderte gravlund nord for Fossum. Vest for fengselet er det etablert en golfbane og denne har heller ingen verdi for de hensyn markaloven skal ivareta.

Kommunen foreslår i tillegg at tre mindre arealer i Fossumområdet tas ut av Marka, da de utgjør lite hensiktsmessige ”tunger” som gjør kommunens kart vanskelig lesbare.

Fylkesmannens vurdering:

Området er større enn det som ligger til grunn for bestemmelsen om justering i markaloven § 2. Området er av stor verdi for friluftslivet og er en av de mest brukte inngangsportene til denne delen av Marka. Samtidig mener fylkesmannen det kan være grunn til å vurdere om markagrensa i dette området er satt noe uheldig. Verken Skytterkollen, Løvenskioldbanen eller Ila Landsfengsel er innenfor det som markaloven nevner som formål som er egnet i Marka. Fylkesmannen viser til departementets uttalelser om Ila landsfengsel i brevet 18. januar 2010, og har forståelse for at kommunen mener det samme gjelder for skytebanene. Etablering av gravlund i Marka er etter fylkesmannens syn ikke i tråd med loven.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår, fordi området har for stort arealmessig omfang og i tillegg vil medføre et dypt innhogg (Fossum/Ila) og en øy (Skytterkollen) i Marka. Departementet vil i tillegg bemerke at området det er snakk om er en del av et mye brukt tur- og utfartsområde. Området er en svært viktig innfallsport til Marka i Bærum. Det er etter departementets syn vesentlig at det ikke skjer ytterligere nedbygging av friluftsliv- og naturkvalitetene i området.

Som departementet allerede har påpekt er det innenfor Markas grenser en rekke bygninger, installasjoner og anlegg som enten er i samsvar med eller virker mot de formål markaloven skal ivareta – for eksempel skytebaner. Det er likevel forutsatt at slike virksomheter og anlegg skal kunne eksistere innenfor Marka. Loven hindrer kun utvidelse eller nyetablering av slike anlegg. Det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for å kunne gjennomføre tiltak som ellers ville vært forbudt etter markaloven.

Når det gjelder Ila fengsel og sikringsanstalt, mener departementet at dette skiller seg ut fra øvrige virksomheter og anlegg i Marka. Anlegget er fullstendig

stengt for allmennheten, omgitt av gjerder og murer. Etter målinger i kart anslår departementet at den inngjerdede delen av Ila landsfengsel utgjør et areal i underkant av 65 dekar. Departementet kan ikke se at myndighetene etter markaloven har behov for gjennom tillatelse eller på annen måte å ha kontroll over for eksempel spørsmål om eventuell utvidelse av anlegget innenfor det avstengte området. Markaloven vil imidlertid være til hinder for en slik utvidelse.

Departementet har i brev 18. januar 2010 kommentert Bærum kommunes forslag for dette området slik:

”Selv om en ønsket grenseendring i utgangspunktet er for stor til å kunne omfattes av justeringshjemmelen, vil det likevel i enkelte tilfelle kunne være hjemmel til å foreta slik justering. En forutsetning for dette vil være at det dreier seg om en justering av teknisk karakter for å unnta eksisterende bygninger, installasjoner etc. fra Marka. Videre vil det her være en forutsetning at hele det aktuelle arealet ikke har noen verdi for de hensynene Markaloven skal ivareta. Som eksempel kan nevnes Ila landsfengsel og sikringsanstalt. Et areal på denne størrelsen må i utgangspunktet anses å være for stort til at justeringshjemmelen vil kunne benyttes. Men siden det i et slikt tilfelle vil være tale om en teknisk justering av grensen for å unnta et areal med en eksisterende bygningsmasse som ikke har noen verdi for de hensynene Markaloven skal ivareta, vil tilfellet imidlertid kunne omfattes av justeringshjemmelen. Departementet legger imidlertid til grunn at det også i slike tilfeller vil være en øvre grense for hvor store arealer og hvor dype innhugg i Marka som vil kunne regnes som en grensejustering etter § 2 annet ledd. ”

Til det konkrete forslaget uttaler departementet:

*”Delforslag nr. 1: Fossum/Ila, Ila landsfengsel og sikringsanstalt
Arealet der Ila landsfengsel ligger er i utgangspunktet for stort til å falle inn under en grensejustering. Departementet anser likevel at det er hjemmel for å justere grensen ved forskrift rundt Ila landsfengsel og sikringsanstalt fordi dette vil anses som en teknisk justering i og med at arealet med eksisterende bygningsmasse ikke har noen verdi for de hensynene Markaloven skal ivareta.”*

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at det avgrensede fengselsområdet er opparbeidet med murer og bygninger. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av

ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Selv om det vil forårsake en øy i Marka å justere ut selve Ila landsfengsel og området er relativt stort, har ikke arealet med eksisterende bygningsmasse noen verdi for de hensynene markaloven skal ivareta. På bakgrunn av områdets helt spesielle karakter mener departementet det er hjemmel for å gjøre en teknisk justering av grensen slik at selve fengselet og sikringsanstalten – den inngjerdede delen som er lukket for allmennheten og som utgjør et areal i underkant av 65 dekar, tas ut av Marka, se **vedlegg 5**.

De tre mindre arealene ved Fossum

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og som dermed bidrar til å ivareta markalovens formål.

Når det gjelder de tre mindre arealene ("tungene") som kommunen foreslår tatt ut av Marka, vil departementet bemerke at det sørligste arealet omfatter en bekkeløft med naturverdier. Bekken kan også være viktig for natur- og turopplevelse i området. Departementet mener derfor det vil være svært uheldig å ta dette området ut av Marka.

Det midterste arealet omfatter så vidt departementet forstår området der lysløypetraseen og store turstier kommer ned mot parkeringsplassen ved Fossumbanen. Dette er et viktig og svært mye brukt startsted for både idrettsaktivitet og turgåing, og departementet finner det svært unaturlig å ta området ut av Marka selv om det er lite.

Det tredje, nordligste området er også lite, men også dette omfatter området rett nord for skiskytteranlegget på Fossum og er en del av det samme mye brukte tur- og utfartsområdet. Også dette er det etter departementets syn unaturlig å ta ut av Marka. Området har dessuten en mer kurant form enn de to foran omtalte arealene, slik at det er liten kart/tegneteknisk grunn til å ta området ut.

Etter en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltakene berører natur, framkommer det at sørligste arealet omfatter et bekkedrag som er registrert i Naturbase som en naturtype av svært viktig, dvs. av nasjonal verdi. Bekkedraget er et parti som binder sammen annet naturmangfold og steds kvaliteten er svært god.

Lokaliteten utgjør en markert bekkekløft på marin leire, omgitt av dyrket åker. Treslagsvariasjonen er stor, med rikt innslag av edle løvtrær som alm, lønn, ask, hassel og svartor, samt boreale løvtrær som hegg, bjørk, selje, rogn, gråor og osp. Bekkedrag inngår i den generelle naturtypen Elveløp som på Norsk rødliste for naturtyper 2011 er klassifisert som nær truet. Blærestarr som er klassifisert som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter 2010, vokser flere steder langs bekken og Pelsblæremose som er klassifisert som sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2010, har blitt funnet på flere trær. Det er registrert Pelsblæremose ved bekken sør for området kommunen foreslår å ta ut av Marka. I det avgrensede området av bekken som kommunen foreslår å justere ut er det imidlertid ikke registrert truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010. For de to øvrige områdene er det ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdene som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at det sørlige arealet som kommunen ønsker å ta ut av Marka har stor verdi for naturmangfold. Konsekvensene av å ta området ut av marka er at det kan åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Kunnskapsgrunnlaget om de områdene som foreslås justert ut av Marka er tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i det sørlige området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Med bakgrunn i at det ene området har naturverdier og de to andre områdene har verdier for friluftslivet, mener departementet det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta områdene ut av Marka. Departementet støtter ikke kommunens forslag til grensejustering for disse tre områdene

3.1.2 Kolsås/Stein gård

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår at markagrensa følger ytterkant av reguleringsplanen for Ankerveien til Stein gård og tilbake langs sørsiden av riksveien. Stein gård er underlagt spesielle reguleringsbestemmelser i ny reguleringsplan og

kommunen ønsker ikke å påføre grunneier dobbelt sett med reguleringer. Arealet er 59 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Området er omfattet av reguleringsplanen for Ankerveien. Selv om Fylkesmannen anser forslaget for å være innenfor justeringshjemmelen i § 2, kan ikke Fylkesmannen se at det er behov for justering i dette området fordi reguleringen slik den foreligger, ikke er i strid med markaloven.

Departementets vurdering:

Departementet mener det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi kommunens forslag vil innebære et dypt innhogg i markagrensa. Slike innhogg vil medføre at grensen får en svært uhensiktsmessig utforming.

Departementet vil i tillegg bemerke at området som ønskes tatt ut av Marka omfatter bebodde landbrukseiendommer. Landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak.

3.1.3 Grorudenga og Trulsebråten

Kommunens forslag:

- **Grorudenga:**
Kommunen foreslår at grensen følger eiendomsgrensene. Kommunen ønsker å tilpasse grensen til dagens faktiske situasjon. En grunneier ønsker å bygge noen få boliger. Området er innmark og delvis bebyggt. Forslaget vil også rette ut grensen.
- **Trulsebråten:**
Kommunen foreslår å legge grensen i ytterkant av eksisterende reguleringsplan, idet grensen i dag går gjennom boligområdene. Dette er nærmest en kartteknisk justering.

Samlet forslag innebærer at 54 dekar tas ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener det er et logisk grep å følge eiendomsgrensene, men viser til at en av grunneierne ønsker å bygge noen boliger, og overlater til departementet å vurdere om dette gir grunnlag for justering av grensa.

Departementets vurdering:

- **Grorudenga:** Det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for boligbygging som ellers ville vært forbudt etter

markaloven. Departementet ser imidlertid at det kan være hensiktsmessig å la markagrensa gå utenom bebygde boligtomter der disse arealene er små og det ikke vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, og det ikke vil medføre uhensiktsmessig arrondering av grensen.

Departementet støtter på denne bakgrunn en mindre del av kommunens forslag til grenseendring. Departementet forslår å trekke grensen slik at den går utenom de bebygde tomtene helt sør i området og at grensen trekkes ned langs veien som går langs gnr/bnr, 115/155 og 115/108, slik det fremgår av **vedlegg 7**. Dette innebærer at det tas ut av Marka et område på ca. 17 dekar.

Når det gjelder det nedre arealet som ønskes justert langs eksisterende reguleringsplan, viser departementet til at det er av en så beskjeden karakter at det har preg av en ren teknisk justering som ikke vil få negative konsekvenser for formålet med Marka.

- **Trulsebråten:** Arealet her er marginalt og kommunens forslag har karakter av en ren kart-teknisk justering.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene som ønskes tatt ut av Marka i hovedsak omfatter landbruksareal, vei, noe trevegetasjon og hus. Selv om grenseforslagene arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet foreslår å justere grensen delvis i tråd med kommunens forslag når det gjelder Grorudenga, men kun for det avgrensede området som følger eiendomsgrensene til de bebygde boligtomtene slik det fremstår i **vedlegg 7**. Markagrensa vil da gå utenom bebygde boligtomter, men arealet som tas ut av

Marka blir lite og justeringen vil ikke medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta. Departementet støtter også de to mindre tekniske justeringene på Grorudenga og Trulsbråten som fremgår av **vedlegg 6 og 8**.

3.1.4 Kleiva og Solli

Kommunens forslag:

Området som ønskes tatt ut av Marka er på 296 dekar. Området omfatter to gårdsbruk som driver mer enn tradisjonelt landbruk. På Solli er det ridehall, staller og andre innretninger for ridesporten. Kommunen mener det er vanskelig å forholde seg til Marka-regimet i dette området.

Fylkesmannens vurdering:

Forslaget virker noe omfattende til å komme inn under grensejusteringsbegrepet. Selv om landbrukseiendommene driver med mer enn tradisjonelt landbruk mener Fylkesmannen dette er forhold som kan håndteres innenfor markalovens bestemmelser.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Departementet vil i tillegg bemerke at landbruksbegrepet i markaloven forstås på samme måte som landbruksbegrepet i LNF-områder. Dette betyr at tiltak som i henhold til Miljøverndepartementets veileder "Plan- og bygningsloven og landbruk Pluss" (T-1443, 2005) faller innenfor landbruksbegrepet i LNF-områder, også vil falle innenfor landbruksbegrepet i markaloven.

3.1.5 Kirkeby-Vensås-Tobonn

Kommunens forslag:

Strekningen er delt i tre; en søndre, midtre og nordre del. Kommunen foreslår at grensen trekkes langs eiendomsgrensene mot skogseiendommene i øst. For midtre del ønsker kommunen å legge markagrensa utenom museumsbyggene som tilhører Lommedalsbanen (museumsbane). For nordre del ønsker kommunen at markagrensa skal følge eiendomsgrensene for eksisterende boliger og at det ellers ikke gjøres endringer. Kommunen opplyser at forslaget utgjør ca. 30 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Etter Fylkesmannens syn er endringsforslaget av en størrelse som vil kunne falle inn under grensejusteringsbegrepet. Fylkesmannen har forståelse for at det er ønskelig å gjøre endringer slik at boligeiendommer som ligger på grensen kommer utenfor, men overlater til departementet å vurdere om dette er i tråd med loven.

Departementets vurdering:

- **Søndre del ved Kirkeby:**

Området som kommunen ønsker å ta ut av Marka er ca 28 dekar. Departementet forstår at det er ønskelig å justere markagrensa etter eksisterende tomtegrenser hvor det er eksisterende boliger. Det midtre området vil imidlertid medføre et uhensiktsmessig innhogg i markagrensa, og departementet mener det ikke er hjemmel for en grensejustering av denne delen av kommunens forslag. For øvrig omfatter resten av forslaget relativt små justeringer, som verken i seg selv eller samlet vil innebære noen endring av betydning i Markas grenser, eller ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

- **Midtre del ved Vensås:**

Departementet kan ikke se at markaloven er til hinder for fremtidig vedlikehold av museumsbygningene, og kan derfor ikke se at det er praktiske grunner til å ta området ut av Marka. Departementet ser imidlertid at det i dette tilfellet er snakk om et beskjedent areal der det ikke vil ha negative virkninger av betydning om området tas ut av Marka.

Kommunen ønsker i tillegg å legge markagrensa rundt en boligtomt nordvest for jernbanemuseet. Markaloven er til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for å bo på en tilfredsstillende måte. Forslaget gjelder imidlertid et beskjedent areal på ca. 5 dekar som er bebygd med en bolig, og forslaget vil verken i seg selv eller sammen med øvrige forslag innebære noen endring av betydning i Markas grenser eller ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene som ønskes tatt ut av Marka i hovedsak omfatter skog og boliger med opparbeidet hage. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper,

truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Idet forslagene ved Kirkeby og Vensås – med unntak av det midtre området ved Kirkeby som forårsaker et innhogg i Marka, – gjelder relativt små justeringer, som verken i seg selv eller samlet vil innebære noen endring av betydning i Markas grenser eller ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, støtter departementet kommunens forslag om grensejustering, dog slik at markagrensa trekkes langs den østlige eiendomsgrensa til gnr/bnr 109/17 for å unngå innhogget i Marka, se **vedlegg 9 og 10**.

- **Nordre del ved Tobonn:**

Det er ikke hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 fordi forslaget vil medføre et dypt innhogg/kil i Marka.. Departementet vil bemerke at selv om området er relativt lite (to bebygde boligtomter på tilsammen ca. 8 dekar etter det departementet kan vurdere) har det en utforming som gjør at kommunens forslag vil medføre et svært u hensiktsmessig innhogg i markagrensa.

3.1.6 By- Guriby- Johnsrud

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å gjøre strekningen lengst nord lettere oppfattbar ved å justere grensen til å ligge i Aurevannsveien.

Kommunen ønsker også å endre strekningen langs Guribysagveien hvor det både er jordbruksarealer og en god del bebyggelse. Kommunen ønsker grensen mot nord skal følge elven Lomma vestover og mot sør langs Guribysagveien (i hovedsak) østover igjen.

Til sammen ønsker kommunen å ta ut et areal på 317 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener den nordre delen av det reviderte forslaget som ønskes endret til å ligge ved Aurevannsveien, vil falle inn under størrelseskravet til en grensejustering. Selv om Fylkesmannen registrerer kommunens ønske om at grensen skal være "lett oppfattbar", er dette i seg selv ikke en grunn for å justere grensen. Arealet her er landbruksareal.

Den sydlige delen av forslaget synes i følge Fylkesmannen å være noe stort for å omfattes av en grensejustering. Området er en viktig inngangsport til denne delen av Marka. Slik forslaget foreligger vil det bli dannet en kile i Marka, Fylkesmannen fraråder derfor forslaget.

Departementets vurdering:

- **Aurevannsveien:**

Som Fylkesmannen fremhever består området som ønskes tatt ut hovedsakelig av skog og dyrket mark. I dette tilfellet er det imidlertid snakk om et begrenset areal på ca. 25 dekar som ligger på innsiden av Aurevannsveien.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i det konkrete området som ønskes tatt ut av Marka. Departementet ser imidlertid at i Naturbase er det registrert en lokalt viktig naturtype av Gråor-heggeskog som har en svært god steds kvalitet som ligger ca. 20 m øst for den eksisterende markagrensa. I den sørlige enden av denne lokaliteten og litt lenger øst for Aurevannsveien, går naturtypen Gråor-heggeskog over til verdi viktig, dvs. av regional verdi og er av svært god kvalitet. Konsekvensene av å ta området ut av marka er at det kan åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette vil ikke medføre en forringelse av naturmangfold i selve grenseforslagsområdet, men kan potensielt medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges i nærliggende områder. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert ut av Marka er tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området.

Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Departementet kan ikke se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om grensen endres i tråd med kommunens forslag slik det fremgår av **vedlegg 11** (kun den nordre delen). Departementet støtter derfor kommunens forslag.

- **Guribysagveien:**

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og vil medføre et for stort innhogg i Marka. Departementet viser til at området utgjør et areal på nesten 300 dekar.

3.1.7 Bærums Verk – Rykkinn – Isi – Engebråten

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår tre mindre endringer av markagrensa. Kommunen mener det ikke er praktiske problemer forbundet med eksisterende grense på strekningen, men ønsker likevel grensen justert mot eksisterende reguleringsplaner og eiendomsgrenser. Kommunen har ikke gitt tall på totalarealet som ønskes ut av Marka men kommenterer at det er ubetydelig.

Fylkesmannens vurdering:

Så langt Fylkesmannen kan se vil endringene kunne regnes som en justering.

Departementets vurdering:

- **Forslag 1, ved Bærums Verk:**

Kommunens forslag er å anse som en teknisk justering som departementet mener det er hjemmel for etter markaloven § 2. Arealet det gjelder er svært lite og forslaget innebærer ikke noe innhogg i Marka av betydning. Departementet ikke kan se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka.

- **Forslag 2, ved Engebråten:**

Her er eiendomsgrensen og markagrensa omtrent like. På et sted går markagrensa rett ved husveggen til en bolig og skrår over den nordvestlige delen av tomten. Kommunen ønsker å justere grensen til å følge ytterkanten av boligtomten.

Kommunens forslag er å anse som en teknisk justering som det er hjemmel for etter markaloven § 2. Arealet det gjelder er svært lite og forslaget innebærer ikke noe innhogg i Marka av betydning.

Departementet ikke kan se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene som ønskes tatt ut av Marka i hovedsak omfatter skog, vei og bolig. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med bakgrunn i at forslagene gjelder svært små arealer og må anses som tekniske justeringer som ikke ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag ved Bærums Verk og Engebråten slik det fremgår av **vedlegg 12** og den øverste strekningen i **vedlegg 13**.

- **Forslag 3, ved Isi (Bjørumsaga):**

Den søndre strekningen ønskes justert til å følge eksisterende reguleringsplan for ISI Miljøpark som er et avfalls- og metallgjenvinningsanlegg. Ut ifra det departementet kan se fra tilgjengelige kart er området som ønskes tatt ut av Marka hovedsakelig regulert til "Naturvernområder på land". I § 7 i de utfyllende bestemmelsene til reguleringsplanen fremgår det at: *"Innenfor områdene skal eksisterende terreng og vegetasjon bevares. Deponering av snø er ikke tillatt. Det tillates begrenset uttak av tømmer og nødvendig skjøtsel av skogen etter plan som på forhånd er godkjent av landbrukskontoret og kulturvernmyndighetene."* Departementet kan ikke se at det har noen praktisk verdi å justere markagrensa til å følge grensen til reguleringsplanen ettersom områdets reguleringsformål er i tråd med markalovens formål.

I umiddelbar nærhet til markagrensa som ønskes justert til å følge eksisterende reguleringsplan, er det i Naturbase registrert et

naturreservat, Kjaglidalen, med verneformål å bevare et rikt og variert skogområde og geologiske forekomster. Det er i tillegg i nær tilknytning til området registrert i Naturbase en svært god Gråor – Heggeskog lokalitet av nasjonal verdi som ligger i en ravine. Raviner som sådan er en naturtype i NiN systemet som er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for naturtyper 2011. Kjaglidalen er også et leveområde for 3 rødlistearter: Gråspett og Tretåspett som er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for arter 2010, og Dvergspett som er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for arter 2010.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at området som kommunen ønsker å ta ut av Marka har stor verdi for naturmangfold. Dersom området tas ut av Marka kan det åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert ut av Marka er tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka. Departementet kan heller ikke se at det har noen praktisk verdi å justere markagrensa til å følge grensen til reguleringsplanen, ettersom områdets reguleringsformål er i tråd med markalovens formål. Departementet støtter således ikke kommunens forslag om å justere markagrensa til å følge reguleringsplanen for ISI Miljøpark (se vedlegg 13).

3.1.8 Bråthan

Kommunens forslag:

Kommunen mener at grensen fra Europaveien og vestover bør følge bekken ettersom dagens grense ikke følger noe bestemt kjennetegn i landskapet. Arealet som ønskes tatt ut av Marka er 41 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen ser ingen spesielle grunner til at det bør gjennomføres en justering som foreslått. Det at grensen ikke følger noen kjennetegn i terrenget er tilfellet for mange deler av markagrensa.

Departementets vurdering:

Området som ønskes tatt ut av Marka er relativt stort (dobbelt så stort som området ved Aurevannsveien) og består av skog som grenser opp til bekken. Departementet kan ikke se praktiske eller andre hensyn som tilsier at det er grunn til å justere markagrensa bare for å følge et kjennetegn i terrenget, og viser til Fylkesmannens uttalelse om at dette er tilfelle for markagrensa mange steder.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Departementet ser imidlertid at det er registrert i Naturbase en lokalitet av gammel barskog som er av svært viktig verdi, dvs. av nasjonal verdi, og lokaliteten er av særs god stedskvalitet og ligger i umiddelbar nærhet til eksisterende markagrense. Gammel skog er viktig fordi den har høyt artsmangfold, med mange spesialiserte arter.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at området som kommunen ønsker å ta ut av Marka har ikke i seg selv stor verdi for naturmangfold, men det ligger i umiddelbar nærhet til et område som har stor verdi for naturmangfold. Departementet kan likevel ikke se at å ta kommunens forslag vil medføre noen direkte negative konsekvenser for det nærliggende området som har naturverdier. Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert ut av Marka anses tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Området som ønskes tatt ut av Marka ligger i umiddelbar nærhet til et område som har stor verdi for naturmangfold. Kommunen ønsker å justere markagrensa til å følge bekken for at markagrensa skal følge et kjennetegn i terrenget.

Departementet påpeker at det er viktig å bevare kantsoner langs bekker ettersom de er viktige for naturmangfold. Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka, og støtter ikke kommunens forslag.

3.1.9 Rustan/Ullbråten/Bakken/Solhaug

Kommunens forslag:

Etter departementets uttalelse i brev av 18. januar 2010 til kommunens første forslag om endring av markagrensa, frafaller kommunen sitt første forslag med unntak av "skjøten" mellom strekning 11 og strekning 12. På åsen ved Skui og Skuibakken ligger det noen boliger. Kommunen mener at det ikke kan være hensiktsmessig at boliger som ligger såpass nær de urbane strøk skal omfattes av markaloven. Etter kommunens oppfatning vil det være hensiktsmessig om grensen legges fra E-16 langs Urselva og over til Gamle Jarenvei. Området som ønskes tatt ut av Marka er ca 300 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener området fortsatt for stort til å kunne regnes som en justering etter § 2. Fylkesmannen mener at markaloven ikke er til hinder for at eksisterende boliger kan beholdes og vil også vise til at det synes som det bare er boliger på en mindre del av det foreslåtte området. Fylkesmannen fraråder derfor dette forslaget.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang. Departementet vil i tillegg bemerke at mesteparten av området består av skog med noe dyrket mark, og det fungerer derfor som en viktig buffersone for øvrige deler av Marka. Departementet viser i tillegg til Fylkesmannens vurdering og presiserer at markaloven ikke er til hinder for at de eksisterende boligene kan vedlikeholdes og evt. moderniseres, jf. Innst. O. nr. 58 (2008-2009).

3.1.10 Kattås/Vestmarkveien

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å justere grensen to steder som til sammen vil medføre at 43 dekar tas ut av Marka. Det øverste forslaget gjelder kommunens anlegg i forbindelse med vannforsyning fra Holsfjorden. Kommunen mener det ellers er fornuftmessig at grensen bør følge Vestmarkveien. Kommunen mener at slik

grensen går nå blir det forskjellsbehandling når det gjelder forvaltningsregimet mellom nære naboer.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen mener det endrede forslaget er av en slik størrelse at det så vidt faller inn under justeringsbegrepet. Fylkesmannen har forståelse for at det kan oppfattes som forskjellsbehandling når naboer kommer på hver sin side av markagrensa, men vil samtidig påpeke at dette vil være tilfellet mange steder. Det er Fylkesmannens mening at markaloven ikke legger spesielle hindre i veien for eksisterende boliger. Når det gjelder kommunaltekniske anlegg, så åpner loven for dette gjennom regulering og Fylkesmannen kan ikke se at det skulle være nødvendig å ta disse områdene ut av Marka. Området er i dag en viktig inngangsport for friluftslivet og Fylkesmannen mener det heller bør vurderes om hele nærområdet bør legges inn i Marka.

Departementets vurdering:

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og dermed bidrar til å ivareta markalovens formål. Området rundt vannforsyningsanlegget er en mye brukt innfallsport til Marka både sommer- og vinterstid, og departementet mener det vil være uheldig om området tas ut av Marka. Når det gjelder selve vannforsyningsanlegget viser departementet til at det innenfor Markas grenser er en rekke bygninger, installasjoner og anlegg som ikke støtter opp under de formål markaloven skal ivareta. Det er likevel forutsatt at også slike virksomheter og anlegg skal kunne leve videre innenfor Marka. Markalovens byggeforbud er heller ikke til hinder for at det planlegges for offentlige infrastrukturanlegg.

Når det gjelder den øvrige del av forslaget viser departementet til at det mange steder i Marka er slik at naboer ligger på hver sin side av grensa, og at dette ikke kan være avgjørende for hvor grensen skal trekkes. Departementet bemerker dessuten at grensen i området allerede har karakter av et innhogg i Marka.

Kommunens forslag vil forsterke innhogget ytterligere.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene som ønskes tatt ut av Marka i hovedsak omfatter skog, dyrket mark og boliger. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur.

Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på

naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med bakgrunn i områdets verdi for friluftslivet mener departementet det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka. Kommunens forslag vil dessuten forsterke eksisterende innhogg i Marka. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag.

3.2 Enebakk kommune

Kommunen fremmet forslag om endringer i markagrensa i kommunen i brev hhv. 2. september 2010 (vedlagt rådmannens saksfremlegg) og 22. september 2010 (vedlagt kommunestyrets vedtak). Fylkesmannen i Oslo og Akershus har uttalt seg til kommunens forslag i brev 27. oktober 2010.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 5. november 2010.

Kommunen fremsatte i brev 12. april 2011 ytterligere et forslag om endring av markagrensa i kommunen. Fylkesmannen i Oslo og Akershus uttalte seg til forslaget i brev 11. mai 2011.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, har Fylkesmannen i Oslo og Akershus opplyst at Enebakk kommune gjennomførte sin naturtypekartlegging i 2003, med en supplerende kartlegging i 2009 der det særlig var fokus på kulturlandskapet.

3.2.1 Østmarka golfklubb

Kommunens forslag:

Et lite hjørne av golfbanen ligger i dag innenfor Marka. En vedtatt utvidelse av Mari kirkegård på bekostning av golfbanen vil føre til at golfbanen må utvides i en annen retning. Golfbanen foreslås derfor utvidet inn på en del av jordet på nabogården Ungerness. En mindre del av dette jordet ligger i dag innenfor markagrensa. Kommunen foreslår å ta denne delen av jordet ut av Marka, og legge en del av et

nærliggende skogareal inn i Marka. Forslaget innebærer at et areal på 25 dekar skog og dyrket mark tas ut av Marka, mens 19 dekar skog legges inn i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen antar forslaget er innenfor justeringshjemmelen i markaloven. Området som foreslås tatt ut er stort sett dyrket mark og ikke tilgjengelig for friluftsliv om sommeren. Fylkesmannen kjenner ikke til områdets betydning for friluftsliv. Det er så vidt fylkesmannen kjenner, ingen registrerte naturverdier i området.

Departementets vurdering:

Golfbaner er i utgangspunktet ikke idrettsanlegg som kan innpasses innenfor markalovens formål (jf. § 7), og å ta områder ut av Marka for å anlegge golfbane vil i utgangspunktet være i strid med intensjonen i markaloven § 2.

Departementet viser imidlertid til at arealet det gjelder er lite og at det ikke innebærer noe innhogg i Marka av betydning. Departementet kan ikke se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka. Departementet legger i vurderingen bl.a. vekt på at området som tas ut er et jorde, etter det departementet vet uten spesiell verdi for friluftslivet, og at området som tas inn er et skogsareal.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke er registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

I det arealet det gjelder er lite og at det ikke innebærer noe innhogg i Marka av betydning, og det heller ikke vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 14**.

3.2.2 Langen

Kommunens forslag

Kommunen foreslår at hele vannflaten tas inn i Marka. Det skaper irritasjon og forvirring at det gjelder ulikt regelverk mht. motorferdsel på ulike deler av vannet.

Kommunen støtter ikke Fylkesmannens forslag om å ta inn sårbarhetssonen rundt Langen i Marka (se nedenfor). Denne bør ivaretas i kommuneplanen som i dag. En endring slik fylkesmannen foreslår vil medføre enda strengere restriksjoner for hytte- og boligområdet Tangen-Nygård som dels ligger i hundremetersssonen. Kommunen støtter heller ikke forslagene om å ta inn landbruksarealene på vestsiden eller områdene øst for Langen

Fylkesmannens vurdering:

Vannet Langen er i dag for en stor del i Marka. Langen er et viktig og mye brukt markavassdrag og Fylkesmannen er positiv til kommunens forslag.

Fylkesmannen viser til at Ski kommune for den del av Langen som ligger i Ski, har gjort betydelig arbeid med å sikre en sårbarhetssone langs vassdraget. Enebakk har i sin kommuneplan 100 meters byggegrense langs vannet så nær som langs byggeområdet Langskau. Fylkesmannen mener at 100-metersbeltet langs Langen i Enebakk, inkludert byggeområdet ved Langskau, bør innlemmes i Marka for å sikre strandsonen mot ytterligere nedbygging og sikre ivaretagelse av friluftinteressene langs vannet. Hvis 100-metersbeltet tas inn bør også landbruksarealene på vestsiden av Langen innlemmes i Marka for å sikre et sammenhengende markaområde vest for Langen. Fylkesmannen mener videre at Enebakks områder på østsiden av Langen som er uten vesentlig bebyggelse bør tas inn i Marka. Fylkesmannen viser til et forslag fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus om dette.

Departementets vurdering:

Departementet ser det som naturlig å innlemme hele vannarealet av Langen inn i Marka ettersom vannet er et viktig og mye brukt markavassdrag.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det fremkommer av Naturbase at området er en viktig kulturlandskapsjø. Sjøen er vurdert som svært viktig, dvs. av nasjonal verdi. Kulturlandskapsjø inngår i naturtypen Innsjø i NiN-systemet, og er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for naturtyper 2011. I følge Fylkesmannen er det viktige områder for ender i den delen av Langen som er omfattet av forslaget og det opplyses at sjøen har en god krepsebestand. Et stykke lenger nord på Langen enn området som ønskes innlemmet i Marka, er det i 2005 registrert blodrød høstlibelle, en øyestikker som er klassifisert som nær truet på

Norsk rødliste for arter 2010. Ellers er det i og ved Langenvannet registrert en rekke arter og planter som er klassifisert som livskraftige.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at området som kommunen ønsker å legge inn i Marka har stor verdi for naturmangfold. Konsekvensene av ikke å ta inn området i Marka er at det er mulig for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dagens situasjon kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges ved eventuelle fremtidige tiltak. Ved å ta inn området i Marka vil det medføre en sterkere beskyttelse av Langen. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert inn i Marka anses tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området. Den samlede belastningen på området er derfor kun en eventuell videreføring av dagens grense, jf. naturmangfoldloven § 10.

Idet Langen er et mye brukt markavassdrag med store naturmangfoldverdier, foreslår departementet i tråd med Enebakk kommunes forslag at den del av Langen som ligger i kommunen tas inn i Marka, jf. **vedlegg 15**.

Når det gjelder Fylkesmannens forslag om å ta 100-metersbeltet rundt Langen inn i Marka, i tillegg til bestemte områder øst og vest for Langen, ønsker ikke departementet å fremme forslag om dette i dette høringsbrevet. Denne høringsrunden i hovedsak er ment å omfatte mindre justeringer av markagrensa basert på forslag fremmet av kommuner eller grunneiere. Departementet har fått inn flere forslag, i hovedsak fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, om å innlemme større nye områder i Marka. Forslagene har konsekvenser for grunneiere, kommuner og andre. En eventuell innlemming av disse områdene i Marka vil derfor kreve en grundig prosess. Departementet har ikke tatt stilling til hvordan og når det skal arbeides videre med disse forslagene.

3.2.3 Landskaug

Kommunens forslag:

Hytteområdet Landskaug ligger utenfor Marka, med unntak av en liten del. Kommunen ønsker at også denne delen skal ligge utenfor Marka. Delen utgjør 1,1 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener det er snakk om en helt marginal endring, og kommenterer ikke forslaget ut over dette.

Departementets vurdering:

Det forutsettes klart i lovens forarbeider at bygge- og anleggsforbudet i loven ikke skal være til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for opprettholde etablerte lokalsamfunn eller et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte.

Departementet har likevel forståelse for at kommunen ønsker at hele hytteområdet på Landskaug skal være underlagt samme regelverk. Arealet det gjelder er svært lite, innebærer ikke noe innhogg i Marka av betydning og det vil ikke få negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet ikke kan se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om det lille arealet i hytteområdet Landskaug tas ut av Marka. Departementet foreslår derfor at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 16a og 16b**.

3.2.4 Gnr 91 bnr 36

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår at markagrensa følger eiendomsgrensen. Markagrensa er lagt inn over ca halvparten av eiendommen og i konflikt med kommuneplanen. I

kommuneplanen er eiendommen skravert for at det kan gis dispensasjon for bruksendring. Kommunen anser det uheldig at deler av en mindre boligeiendom omfattes av markaloven. Dette vil være vanskelig å håndtere i praksis for hjemmelshaver og kommunen.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen har i dette konkrete tilfellet forståelse for at det er hensiktsmessig at markagrensa følger eiendomsgrensa. Saken gjelder en mindre fritidseiendom på i underkant av ett dekar. Marka som ønskes justert er ca halve eiendommen. Fylkesmannen mener ut i fra foreliggende informasjon at justeringen ikke vil ha negativ innvirkning på natur, friluftsliv eller idrett.

Departementets vurdering:

Idet grensen her går gjennom en mindre boligeiendom og det er snakk om å ta ut av Marka et areal på ca 0,5 dekar finner departementet at kommunens forslag innebærer en teknisk justering som det er hjemmel for etter markaloven § 2. Arealet det gjelder er svært lite og forslaget innebærer ikke noe innhogg i Marka av betydning.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet kan ikke se at det vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka. Departementet foreslår at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 17**.

3.3 Feiring Bruk AS

Advokatfirmaet Økland & Co DA på vegne av Feiring Bruk AS med datterselskapene Bjønndalen Bruk AS og Hadeland Pukkverk, anmodet i brev av 19. august 2010 om justering av markagrensa i to pukkverk i hhv. Lørenskog kommune (Feiringåsen) og Lunner kommune (Lunner Pukkverk).

I brev av 5. oktober 2010 oversendte Økland & Co kopi av brev fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) hvor NGU bekrefter data og vurderinger fra Økland & Co . Videre påpeker NGU viktigheten av at ressursene utnyttes og det uttrykkes støtte til Feiring Bruks ønske om justering av markagrensa.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus uttalte seg til Feiring Bruk AS' forslag til grensejustering i brev 27. oktober 2010. Feiring Bruk AS ved Økland & Co kommenterte Fylkesmannens uttalelse i brev 24. november 2010.

Utbyggertjenesten i Lørenskog kommune kommenterte i brev 16. desember '2010 forslaget om justering av markagrensa ved Feiringåsen.

Fylkesmannen i Oppland uttalte seg til Feiring Bruks AS' forslag til grensejustering ved Hadeland Pukkverk i brev av 9. november 2010.

Departementet var på befarung hos Feiring Bruk på Feiringåsen 11. mars 2011.

3.3.1 Feiringåsen:

Forslaget fra Feiring Bruk AS:

Feiring Bruk AS ønsker å justere markagrensa på Feiringåsen for å flytte grensen utenfor ønsket permanent støy- og innsynsvoll. Feiring Bruk ber om en teknisk justering for områder som allerede er utsprengt og for grensen ved produksjons- og driftsområdet, herunder minimumsbehovet for å unnta eksisterende anlegg og installasjoner fra Marka samt gi mulighet for å oppføre nytt administrasjonsbygg i tilknytning til det eksisterende. I tillegg ønsker Feiring Bruk AS at departementet foretar en reell vurdering av "markaverdien" til et restareal.

Etter departementets befarung fikk departementet oversendt på e-post den 16. mars 2011 kart med angitte arealer for de forskjellige justeringene fra Advokatfirmaet Økland & CO DA. Det fremgår av e-posten at nødvendig justering for kontor og plasser/driftsveier er 13 dekar, resten av "tunga" er 40 dekar, det åpnete området og lagerplassen ved verkstedet er 21 dekar, og arealet mellom nåværende og ønsket markagrense mot dalen og i syd er 114 dekar. Til sammen ønsker Feiring Bruk AS å ta 188 dekar ut av Marka.

Lørenskog kommune – Utbyggertjenestens vurdering av Feiringåsen:

Lørenskog kommune fremhever at selv om de skogområdene Feiring Bruk foreslår å ta ut av Marka ikke er særlig viktig for friluftsliv fordi mesteparten utgjør sikringssonen rundt bruddområdet, har disse områdene svært stor verdi som del av et helhetlig landskapsbilde. Kommunen mener at inngrep i disse områdene kan få store landskapsmessige konsekvenser og svekke områdets verdi som rekreasjonsområde og viser i denne sammenhengen til at markalovens formål er å tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett, og å bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø. Kommunen er skeptisk til en justering av markagrensa som foreslått av Feiring Bruk, og kan heller ikke se hvordan en endring av markagrensa her kan være i tråd med markalovens formål.

Kommunen er skeptisk til utbygging av omsøkt voll og fremhever at dersom dette skal tillates må det være begrunnet i hensynet til friluftsliv og landskapsbildet. I så tilfelle vil en slik voll også være i tråd med markalovens formål. Videre mener kommunen at regulering med tanke på dette bør kunne hjemles i markaloven § 7 under punktet for igangværende råstoffutvinning, alternativt at det hjemles i punktet om stier og løyper dersom vollen kan anses å være en oppgradering av turveien gjennom Losbydalen.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen påpeker at ut fra det som fremkommer av kart vedlagt søknaden, er den omsøkte endring av grensen vesentlig større enn det som er nødvendig for å ivareta eksisterende steinbrudd og sikkerhetssone. Da sikkerhetssonen betinger noen tiltak, blant annet for å minimere støy og innsyn til bruddet, finner fylkesmannen likevel at å justere grensen rundt bruddet slik at en sikkerhetssone rundt steinbruddet kommer utenfor Marka vil kunne være i tråd med markaloven. Øvrig forslag om endring av grensen er etter Fylkesmannens vurdering ikke i tråd med loven.

Fylkesmannen understreker at markagrensa er satt slik den nå foreligger for å bevare dalformen i Losbydalen og dalens særpreg. Det er derfor viktig at det ikke foretas justeringer av markagrensa ut over en sikkerhetssone som beskrevet over. Videre er Losbylinjen en av de viktigste innfallsportene til Marka både sommer og vinter, og fylkesmannen mener det er svært viktig at denne sikres.

Departementets vurdering

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 til å ta ut hele forslaget til Feiring Bruk AS på 188 dekar fordi området har for stort arealmessig omfang.

Departementet fremhever at markaloven ikke er til hinder for at de eksisterende bruddområdene som er innenfor Marka kan utnyttes som før, og at en evt.

sikkerhetsvoll etter omstendighetene vil kunne være i samsvar med loven og derfor anlegges uten at området må tas ut av Marka. Ved en eventuell regulering av området vil det måtte legges stor vekt på landskapsestetiske hensyn og konsekvensene for friluftslivet.

Når det gjelder ”tunga” på til sammen 53 dekar som strekker seg ned mot administrasjonsbygget og andre bygninger (se **kartvedlegg 18**), mener departementet at det er viktig å bevare mest mulig av dette arealet for å skjerme omgivelsene fra steinbruddet og det landskapsmessige inngrepet det forårsaker. Tunga er et viktig grøntstrukturdrag i randsonen av Marka.

Minimumsforslaget til Feiring Bruk AS utgjør 13 dekar av ovennevnte ”tunge”. Departementet finner at dette er et beskjedent areal som i seg selv ikke vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om området tas ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har opplyst at Lørenskog kommune kartla naturtyper i kommunen fra 1998-2002. Det er senere gjort kartlegging i forbindelse med konsekvensutredninger for andre plansaker. Det framkommer at det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Departementet ser imidlertid at det er naturverdier i umiddelbar nærhet til ønsket grensejustering. Disse vil likevel bli liggende utenfor området som ønskes tatt ut av Marka og vil således ikke bli berørt av tiltaket. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Da en justering på 13 dekar er forholdsvis lite og departementet ikke kan se at det vil påvirke den skjermende verdien av ”tunga” vesentlig, finner departementet at en slik justering vil være innenfor det markaloven gir hjemmel for. Departementet foreslår på denne bakgrunn at 13 dekar justeres ut av Marka i tråd med forslaget i **vedlegg 18**.

3.3.2 Hadeland pukkverk i Lunner kommune:

Forslaget fra Feiring Bruk AS:

Feiring Bruk AS ønsker å endre grensen ved Hadeland Pukkeverk slik at 200 dekar tas ut av Marka for fremtidige utvidelsesmuligheter. Feiring Bruk AS fremhever at bruddet er meget viktig for Oslo-områdets forsyning av byggeråstoffer og i særdeleshet til salg til asfalt, der anleggets bergart gir Nordens mest slitesterke asfalt.

Lunner kommunes vurdering:

Kommunen anmoder en grensejustering på Stryken ved Hadeland Pukkverk i tråd med brev fra Norskog (på vegne av grunneier) datert 25.02.2009, hvor det bes om en konkret grenseendring for å sikre pukkverket tilstrekkelig utvidelsesmuligheter. Kommunen fremhever at beliggenheten er ideell for slik virksomhet fordi det ikke finnes boligområder eller annen virksomhet som sjeneres av støv og støy i nærområdet. Kommunen mener at en utvidelse av anlegget vil ikke medføre noe særlig ulempe for friluftsliv og naturopplevelse i Marka på grunn av anleggets beliggenhet med høye åser rundt som vil dempe støy. Videre fremhever kommunen at anlegget er sentralt plassert inntil rv 4, noe som er vesentlig for å minimere transportavstander og unngå belastning på lokalt veinett. Kommunen mener det er svært viktig å sikre fremtidig drift av Hadeland pukkverk i form av tilstrekkelig utvidelsesmuligheter, og anser at forslaget må kunne defineres som en teknisk grensejustering for å unnta et tungt teknisk inngrep som ikke er en naturlig aktivitet i Marka.

Fylkesmannen i Opplands vurdering:

Fylkesmannen i Oppland viser til at området er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel og i reguleringsplan for Stryken industripark vedtatt 06.09.1990. Det er ingen stier eller løyper for friluftsliv innenfor det aktuelle området, og selv om det er i nærheten et område med rik edelløvskog av verdi A, påpeker Fylkesmannen at dette området ikke vil bli berørt av forslaget.

Fylkesmannen viser videre til Ot. prp. nr 23 (2008-2009) om markaloven hvor det heter at eksisterende næringsvirksomhet vil bestå under markaloven.

Steinbrudd er et slikt eksempel. Næringsvirksomhet som i dag befinner seg i Marka skal ikke kunne utvides og næringsvirksomhet som befinner seg utenfor markagrensa vil heller ikke kunne utvides inn i Marka. Forslaget vil omfatte et areal på totalt 400 dekar hvorav halvparten ligger innenfor markagrensa.

Fylkesmannen mener at området på 200 dekar i utgangspunktet er for stort til å falle inn under hjemmelen for grensejustering i markaloven.

Fylkesmannen mener likevel at det bør vurderes å justere grensa slik at hele steinbruddet kommer utenfor Marka fordi en mindre del av uttaksområdet allerede ligger innenfor markagrensa. Videre anbefaler Fylkesmannen at det bør vurderes å trekke markagrensa mellom fastpunkt i terrenget framfor å følge 30 m høydekote. Dette kan medføre mindre justeringer av grensa enn det kommunes forslag legger opp til. Fylkesmannen kan ikke se at en begrenset justering i dette området vil ha vesentlig betydning for friluftinteressene eller for registrerte naturverninteresser så lenge edelløvslogen holdes utenfor markagrensa.

Fylkesmannen trekker frem at steinbruddet på Stryken er ansett som en forekomst av nasjonal verdi med stor betydning for Østlandsområdet. Ut fra samfunns- og miljøhensyn kan det være hensiktsmessig å utnytte ressursene i allerede etablerte masseuttaksområder best mulig fremfor å åpne for inngrep i nye områder. Hadeland pukkverk kan ha noe utvidelsesmuligheter utenfor dagens markagrense mot øst og nordvest. Foreslått utvidelse nordøstover kan medføre støy for eksisterende bebyggelse ved Stryken. Det bør vurderes om det er sterke nok samfunnsmessige hensyn til at bruddet bør gis muligheter for en viss utvidelse mot nord ved justering av markagrensa. Fylkesmannen forutsetter at en evt. utvidelse av regulert område konsekvensutredes.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus' vurdering:

Fylkesmannen mener at en grensejustering for å muliggjøre utvidelse av steinbruddet ikke er i samsvar med markaloven, og fraråder at det gis tillatelse til den omsøkte grensejusteringen. Området for omsøkt utvidelse består av skog og Fylkesmannen understreker at i tillegg til de arealmessige konsekvensene av en slik utvidelse vil en utvidelse av steinbruddet innover i Marka også medføre at støyen fra steinbruddet vil strekke seg lenger inn i Marka enn i dag.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Departementet fremhever at markaloven ikke er til hinder for at de eksisterende bruddområdene som er innenfor Marka kan utnyttes som før. Å ta ut et område for utvidelse av eksisterende steinbrudd vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2

3.4 Hole kommune

Kommunen fremmet i brev 19. august 2010 forslag om å endre markagrensa ved Høymyr på Sollihøgda. Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 19. oktober 2010 der forslaget ble gjennomgått.

Fylkesmannen i Buskerud uttalte seg til kommunens forslag i brev 1. september 2010.

Kommunens forslag:

Grensen foreslås endret ved Høymyr på Sollihøgda. Området som ønskes tatt ut av Marka utgjør ca. 470 dekar. Kommunen kan vurdere å ta inn et område i Marka som kompensasjon for området som tas ut.

Sollihøgda/Høymyr er et regionalt viktig utfartssted for idrett og friluftsliv. Området er snøsikkert, derfor særlig stor betydning som utfartssted vinterstid. Det var i forbindelse med kommuneplanrevisjonen 2009-2019 tverrpolitisk enighet i kommunen om at området pga. sin beliggenhet nær Asker, Bærum og Oslo skal videreutvikles til regionalt viktig utfartssted for bruk av Marka og det skal legges til rette for idrettsrelaterte aktiviteter. Det ble også åpnet for forsiktig utvikling av lokalsamfunnet Sollihøgda. I kommuneplanprosessen kom det innspill om skiskytteranlegg, økt parkeringskapasitet, videreutvikling av området som brukes til skiskole og skilek m.v. Kommunen ønsker å lage en helhetlig plan for Sollihøgda som gir en bedre avgrensning mellom ulike utbyggingsformål og gir en bedre tilrettelagt bruk av området ved Høymyr.

Innenfor området som ønskes tatt ut ligger et par mindre landbrukseiendommer samt en hytte. På den ene landbrukseiendommen (Høymyr) gis det tilbud om ridning etc. som er et viktig tilbud til barn og unge på Sollihøgda og fra deler av Bærum. Skiforeningen har stor aktivitet i området med skiskole, skilek m.m. Gode utfartshelger vinterstid er det til dels kaotiske parkeringsforhold i området.

Kommunen mener dagens markagrense i området til en viss grad er tilfeldig satt. Kommunen viser til at grensen var ikke gjenstand for noen stor diskusjon den gang den ble satt (i 1987), og til at området ved Høymyr den gang ikke var så mye brukt i idretts- og rekreasjonssammenheng som i dag.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen i Buskerud mener den foreslåtte endringen vil fremstå som et innhugg i markagrensa. Området som ønskes tatt ut består i hovedsak av barskog og myrområder med enkelte mindre bekkedrag. Ut fra områdets størrelse og karakter kan ikke fylkesmannen se at det vil være hjemmel i markaloven for å endre grensen i tråd med kommunens forslag. Fylkesmannen kan ikke se at en eventuell utvidelse nord for Høymyr som kompensasjon for de arealene som ønskes tatt ut av Marka vil gi grunnlag for noen annen vurdering for området ved Høymyr.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang. Departementet viser til at forslaget omfatter et areal på 470 dekar. Departementet kan ikke se at dette endres av at kommunen tilbyr et annet område som kompensasjon for området som tas ut. Markaloven legger ikke opp til en slik "byttehandel". Områder som skal tas inn i Marka skal vurderes i kraft av sin egenverdi, jf. markaloven § 2 annet ledd.

Kommunen har opplyst at den, dersom det ikke åpnes for å endre markagrensa, ønsker å regulere området som ligger innenfor markagrensa. Departementet har ikke foretatt noen vurdering av de tiltak kommunen skisserer at den ønsker å gjennomføre i området, men vil helt generelt påpeke at markaloven åpner for at kommunen innenfor Markas grenser kan planlegge for blant annet "idrettsanlegg som kan innpasses innenfor lovens formål", jf. markaloven § 6. Igangsetting av slik planlegging krever tillatelse fra Miljøverndepartementet, jf. markaloven § 6.

3.5 Lørenskog kommune

Kommunen tok opp spørsmålet om justering av markagrensa enkelte steder i kommunen i brev 24. juni 2010. Fylkesmannen i Oslo og Akershus vurderte kommunens forslag i brev 26. oktober 2010. Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 4. november 2010.

Kommunen uttaler at det i området Losbydalen er flere eksisterende virksomheter innenfor markagrensa som ikke er i tråd med Markaloven. En oppdatering av gjeldende reguleringsplaner i området i samsvar med dagens bruk av områdene vil for en stor del ikke være i tråd med LNF-formålet. Dette gjelder reguleringsplan 43-8-03 (Losbydalen spesialområde), reguleringsplan 43-8-04 (del av Losby bruk – golfbane, konferansesenter og landbruksområde) og reguleringsplan 42-8-01 E (skytebaner i Losby). Områdene bør derfor enten vurderes tatt ut av Marka, eller det må åpnes for at ønsket bruk av områdene kan hjemles i reguleringsplan. Markaloven § 7 gjør imidlertid dette svært vanskelig å gjennomføre. Kommunen mener derfor det vil være naturlig å vurdere om det vil være hensiktsmessig med en teknisk justering av markagrensa i dette området.

Departementet har fått innsendt privat forslag til grensejustering for pukkverket på Feiringåsen i Lørenskog kommune fra Feiring Bruk AS. Dette justeringsforslaget blir behandlet som en egen sak i **pkt. 3.3.1.**

3.5.1 Reguleringsplan 43-8-03 Losbydalen spesialområde

Kommunens forslag:

Hele planområdet er på 6136 dekar og består av skog og jordsbruksområder. Planområdet ligger i all hovedsak i Marka. Området omfatter 7 spredte boligeiendommer og ca 14 gårdstun. Reguleringsplanen er i liten grad i konflikt med markaloven. Kommunen mener det likevel er grunn til å stille spørsmål ved hvordan hensynet til den spredte boligbebyggelsen i området skal ivaretas. Dersom det ikke vil være anledning til å opprettholde en regulering tilsvarende det som gjelder for boligeiendommene i reguleringsplanen for Losbydalen spesialområde, vil dette være en begrensning som ikke tjener lovens formål og derfor er både uforutsigbar og urimelig i forhold til de berørte grunneierne.

Kommunen har i e-post 29. oktober 2010 opplyst at det i hovedsak er den delen av reguleringsområdet som ligger nord for golfbanen som er aktuelt å ta ut av Marka. Området utgjør maksimum en fjerdedel av reguleringsplanområdet.

Fylkesmannens vurdering:

Eksisterende aktivitet innenfor spesialområdet er slik Fylkesmannen ser det i stor grad i tråd med formålet i markaloven. Innenfor planområdet tillates ikke ny bebyggelse eller utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse bortsett fra nye kårboliger som tillates oppført etter jordloven § 9 og plan- og bygningsloven. Fylkesmannen er av den oppfatning at områdets størrelse tilsier at det ikke er hjemmel for grensejustering.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang. Dette gjelder selv om uttaket begrenses til området nord for golfbanen. Arealet vil likevel fortsatt utgjøre ca 1500 dekar, og innebære en endring av markagrensa som det ikke er hjemmel for.

3.5.2 Reguleringsplan 43-8-04 (del av Losby bruk – golfbane, konferansesenter og landbruksområde)

Kommunens forslag:

Hele planområdet på 1305 dekar ligger i Marka og omfatter golfbane, hotell- og konferansesenteret Losby gods, besøksgård, noe landbruksareal og et mindre skogsområde inn mot Mønevann.

- Golfbanen
Banen er på 1039 dekar. Den er av en standard som medfører arrangementer av internasjonal størrelse. Det er satt som forutsetning at

området skal være allment tilgjengelig for ski og aking når banen er snødekt.

Det er vedtatt en reguleringsplan for mindre utvidelse av golfbanen. Kommunen uttaler imidlertid at det ikke er aktuelt med utvidelse av banen.

- Losby gods
Hotell- og konferansesenteret Losby gods inneholder 70 værelser. Det er planer om utvidelse av Losby gods med tanke på å øke hotellkapasiteten. Dette krever endring av dagens reguleringsplan.

Kommunen mener utvidelse av eksisterende hotell ikke vil være i konflikt med hensynet til friluftsliv, naturopplevelse eller Marka basert idrett, ikke nødvendigvis forringer kulturmiljøets verdi og at tiltaket ikke behøve å få vesentlige negative konsekvenser for landskapsbildet. Utvidelse er ikke nødvendigvis i strid med markalovens formål, men markaloven er fortsatt til hinder for en regulering, jf. §§ 4 og 7.

- Losby besøksgård
Besøksgården har base i Losbylåven hvor det er fjøs med de vanligste norske husdyrene, kafé og hestesenter som tilbyr ridekurs og andre hesteaktiviteter. Det er også salg av gårdsprodukter og utleie av turutstyr.

Det foreligger utvidelsesplaner for besøksgården, blant annet utvidelse av ridesenteret ved etablering av ridehall og ridebane. Dette henger sammen med utvikling av besøksgården da ridebanen i dag er inne på tunet foran kafeen, noe som begrenser bruksmulighetene her.

Kommunen mener virksomheten på besøksgården, herunder utvidelse av denne, ikke står i et motsetningsforhold til markalovens formål. Kommunen er likevel bekymret for om nødvendige tiltak for videreutvikling vil være mulig å gjennomføre innenfor markalovens regler.

- Vasshjulet
Vasshjulet ble bygget i 1865 og er et lokalt svært viktig kulturminne. Hjulet er i relativt dårlig forfatning og området preges av gjengroing. Kommunen har gjennomført arkitektkonkurranse for nytt vernebygg samt generell opprustning av området. Kommunen ønsker en regulering av området som tar sikte på gjennomføring av vinnerforslaget i arkitektkonkurransen. Forslaget innebærer i tillegg til et vernebygg en scene i forlengelsen av saga og et sitteamfi i skråningen mot øst, samt fire mindre bygninger for hhv. lager, omkledding, toaletter og servering.

Kommunen mener dette ikke vil være i strid med markalovens formål, da hensikten med prosjektet tvert i mot er å sikre et viktig kulturmiljø og opplevelsen av dette.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener området er av en slik størrelse at det ikke er hjemmel i markaloven § 2 for å endre grensen.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen forslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Departementet vil i tillegg bemerke at når det gjelder de enkelte tiltak kommunen nevner som aktuelle i området, vil eventuell oppstart av planarbeid krever tillatelse fra departementet etter markaloven § 6. Tillatelse kan gis til planlegging for tiltak som er i samsvar med lovens formål eller som omfattes av unntakene i § 7. I hvilken grad dette er tilfelle for de aktuelle tiltakene ønsker ikke departementet å uttale seg om i dette høringsbrevet, men må vurderes konkret når søknadene eventuelt kommer inn.

I den grad de aktuelle tiltakene ikke krever ny reguleringsplan men tiltaket enten ikke omfattes av eksisterende plan eller eksisterende plan ikke er i samsvar med markaloven, vil tiltaket kreve dispensasjon etter markaloven § 15.

3.5.3 Reguleringsplan 42-8-01 E (skytebaner i Losby)

Kommunens forslag:

Området som er regulert til skytebane er på 597 dekar og ligger ca 100 meter inn i Marka. Kommunen er usikker om det er hensiktsmessig at området ligger i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener det regulerte området er for stort til at det er hjemmel i markaloven § 2 for å endre grensen.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang. Departementet vil i tillegg bemerke at det innenfor Markas grenser er en rekke bygninger, installasjoner og anlegg som verken er i samsvar med eller til og med virker mot de formål markaloven skal ivareta – for eksempel næringsvirksomhet av ulike slag og enkelte typer idrettsanlegg (for eksempel skytebaner). Det er likevel forutsatt at slike virksomheter og anlegg skal kunne leve videre innenfor Marka.

Loven hindrer kun utvidelse eller nyetablering av slike virksomheter eller anlegg.

3.6 Nittedal kommune

Nittedal kommune fremmet forslag om endringer i markagrensa 12 steder i kommunen i brev av 26. november 2010 (vedlagt kommunestyrets og planutvalgets vedtak). Fylkesmannen i Oslo og Akershus uttalte seg i brev 2. desember 2010 om kommunens forslag.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen den 6. januar 2011.

Generelt opplyser Nittedal kommune at justering av markagrensa i kommunen er en svært viktig sak for kommunen, idet det vil være av stor betydning for kommunen på lang sikt. Hele kommunen har et areal på ca 2000 kvadratkilometer hvorav 70 % er Marka og 22 % er LNF-område og i stor grad landbruksareal. Av de 8 % som er igjen er det kun 0,7 % som i dag er ubebygde. Kommunen advarer om at med forventet befolkningsvekst vil det gå ut over jordbruksarealene hvis kommunen ikke får ta ut arealer av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, har Fylkesmannen opplyst om at biologisk mangfold er relativt godt kartlagt i Nittedal kommune. Førstegangskartlegging ble gjennomført i 2002. Det er senere gjennomført supplerende kartlegging av naturverdier i 2011 blant annet på Slattum.

3.6.1 Sørvest for Kruttverket ved Rotnes

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker i utgangspunktet å ta ut 524 dekar ved Rotnes, sørvest for Kruttverket på grunn av nærhet til Nittedal stasjon, som er kommunens viktigste knutepunkt. Kommunen også sendt inn et mindre subsidiært forslag på 249 dekar som ikke er vedtatt av kommunestyret men fremvist på oversendt kart. Dette er det viktigste området for kommunen fordi kommunestyret har vedtatt at 60-70 % av boligbyggingene i kommunen på sikt skal skje i Rotnes –området.

Fylkesmannens vurdering:

Området foreslås tatt ut av Marka for å sikre vekstmuligheter i gang- og sykkelavstand fra Nittedal. Området ligger i Markas randsone. Fylkesmannen

mener allikevel at det ut fra departementets føringer for markaloven ikke er åpnet for justeringer av markagrensa for å legge til rette for fremtidige boligområder/vektsområder.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Generelt mener departementet at det vil være både uheldig og unødvendig å gjennomføre større endringer i markagrensa i dag for å ta høyde for boligutviklingsbehov som ligger svært langt frem i tid. Slike endringer i grensen vil være i strid med intensjonene i markaloven.

3.6.2 Ved Slattum skole og barnehage

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å ta 27,42 dekar ut av Marka ved Slattum skole og barnehage. Kommunen ønsker å sikre muligheten for å bygge en større utfartsparkering i området, samt for å muliggjøre en eventuell utvidelse av barnehagen. Området ligger i følge kommunen i Markas randzone.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner for justeringer av markagrensa der hovedformålet er å sikre muligheten for å bygge en større utfartsparkering.

Departementets vurdering:

Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for tiltak som ellers vil være forbudt etter markaloven. Det vil også være i strid med intensjonen i loven å ta ut områder for tiltak som etter forholdene vil kunne fremme markalovens formål og derfor vil kunne tillates innenfor Marka.

Departementet vil bemerke at markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som er i tråd med formålet om å fremme friluftsliv. En utfartsparkering som bidrar til bedre tilgang til Marka vil kunne være et slikt tiltak.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at grenseforslagsområdet i hovedsak omfatter skog og hogstflate. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller

ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Å ta områder ut av Marka for en evt. fremtidig utvidelse av barnehagen er i strid med markalovens formål om å sikre Markas grenser mot nettopp slik utbygging. Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka. Markaloven åpner imidlertid for at det kan planlegges for tiltak som fremmer friluftsliv. En utfartsparkering vil kunne være et slikt tiltak. Det vil være i strid intensjonen i markaloven § 2 å ta området ut av Marka ut fra slike hensyn. Kommunens forslag støttes derfor ikke.

3.6.3 Mellom Slattum barnehage og Bjønndalen bruk

Kommunens forslag:

Kommunen opplyser at området på 159,65 dekar som ønskes tatt ut av Marka, er en del av en langsiktig utvikling, der området vurderes som et potensielt utbyggingsområde sør i Nittedal når driften av Bjønndalen bruk opphører, med gang- og sykkelavstand til knutepunktet Hagan. Kommunen mener området ligger i Markas randsoner.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner opp for større justeringer av markagrensa for å legge til rette for fremtidige boligområder/vekstområder.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Generelt mener departementet at det vil være både uheldig og unødvendig å gjennomføre større endringer i markagrensa i dag for å ta høyde for boligutviklingsbehov som ligger svært langt frem i tid. Slike endringer i grensen vil være i strid med intensjonene i markaloven.

3.6.4 Vest for jernbanen ved Åneby

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å ta ut av Marka et område på 206,18 dekar for å muliggjøre etablering av boligbebyggelse nær Åneby stasjon.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner opp for større justeringer av Markagrensa for å legge til rette for fremtidige boligområder.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang.

Generelt mener departementet at det vil være både uheldig og unødvendig å gjennomføre større endringer i markagrensa i dag for å ta høyde for boligutviklingsbehov som ligger svært langt frem i tid. Slike endringer i grensen vil være i strid med intensjonene i markaloven.

3.6.5 Ved næringsområdet på Holum skog

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å ta ut 45,97 dekar for å sikre utviklingsmuligheter for dagens næringsområde. Området som ønskes tatt ut ligger inneklemt mellom to store industribedrifter.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til Ot. prp. nr 23 (2008-2009) om markaloven side 25, der det heter at næringsvirksomhet som utgangspunkt ikke skal etableres eller utvides inne i Marka. Videre heter det at næringsvirksomhet som i dag befinner seg i Marka skal ikke kunne utvides inn i Marka. På denne bakgrunn kan ikke fylkesmannen se at det er hjemmel i markaloven for en slik justering av grensen.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi det vil være i strid med markalovens formål om å sikre Markas grenser mot nettopp slik utbygging. Departementet viser til Fylkesmannens vurdering, som støttes.

3.6.6 Holtekollen hytteområde

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å ta 778,81 dekar ved Holtekollen hytteområde ut av Marka. Kommunen hevder at dette er et hytteområde som frem til markaloven trådte i kraft ikke var en del av Marka. Kommunen ønsker at grensene trekkes tilbake til slik den var i kommuneplanen fra 2000, med unntak av ca 100 dekar, som fortsatt blir en del av Marka.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen fremhever at det er mange hytter og områder med hytter i Marka, samt fradelte ubebygde hyttetomter. Det er etter fylkesmannens vurdering svært viktig for å sikre de kvalitetene som markaloven skal ivareta at markalovens bestemmelser også omfatter disse områdene. Markamiljøet, landskapsbildet, naturmiljøet/naturverdiene og allmennhetens ferdselsmuligheter må sikres også i områder som har hyttebebyggelse og fradelte tomter. Fylkesmannen fremhever at det omtalte området ligger inne i Marka, og ikke i Markas randsoner.

Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner opp for større justeringer av markagrensa for å legge til rette for utvikling av eksisterende hytteområder og for å eventuelt muliggjøre realisering av nye hytter i disse områdene.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og vfor di forslaget vil medføre at det dannes en stor øy i Marka.

Departementet vil i tillegg bemerke at markaloven ikke er til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for å opprettholde et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte.

3.6.7 Ørfiske hytteområde

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å ta 370 dekar av Ørfiske hytteområde ut av Marka. Begrunnelsen er lik som for Holtekollen hytteområde; at dette er et hytteområde som frem til markaloven trådte i kraft ikke var en del av Marka. Det foreslås at grensene trekkes tilbake til slik den var i kommuneplanen fra 2000.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen ser at arealet er økt fra opprinnelig 314,77 dekar i saksfremstillingen til 370 dekar i vedtaket, så Fylkesmannen antar at forslaget innebærer at et større område enn tidligere kommuneplan skal ut av Marka.

Fylkesmannen fremhever videre at dette området ligger inne i Marka og ikke i Markas randsoner. Området ligger også inntil et større vann, Ørfiske, som er mye brukt til friluftsliv sommer og vinter. Dette gjør at det er ekstra viktig å bevare landskapsbildet, naturverdiene og allmennhetens ferdselsmulighet i dette området.

Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner for større justeringer av markagrensa for å legge til rette for utvikling av eksisterende hytteområder og for å eventuelt muliggjøre realisering av nye hytter i disse områdene.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og fordi forslaget vil medføre at det dannes en stor øy i Marka.

Departementet vil i tillegg bemerke at markaloven ikke er til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for å opprettholde et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte.

3.6.8 Dalbekk skog hytteområde

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å ta 249,65 dekar i Dalbekk skog hytteområde ut av Marka. Begrunnelsen er lik som for Holterkollen og Ørfiske hytteområde; at dette er et hytteområde som frem til markaloven trådte i kraft ikke var en del av Marka. Det foreslås at grensene trekkes tilbake til slik den var i kommuneplanen fra 2000.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til sine kommentarer til forslag i pkt. 3.6.7. Fylkesmannen fremhever at området ligger inne i Marka og ikke i randsonen. Fylkesmannen kan ikke se at markaloven åpner opp for større justeringer av markagrensa for å legge til rette for utvikling av eksisterende hytteområder og for å eventuelt muliggjøre realisering av nye hytter i disse områdene.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og fordi forslaget vil medføre at det dannes en stor øy i Marka.

Departementet vil i tillegg bemerke at markaloven ikke er til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for å opprettholde et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte.

3.6.9 Ved Askveien nord

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å innlemme et område på 151 dekar ved Askveien nord inn i Marka. Området er ikke bebygget og utgjør en del av Romeriksåsene.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener at området som foreslås lagt inn i Marka ivaretar forutsetningen om at områder som legges til Marka skal ha eller kan få tilsvarende verdi for friluftslivet som de områdene som allerede omfattes av Marka.

Departementets vurdering:

Departementet har forstått det slik at kommunen har tilbudt å innlemme ovennevnte areal mot at områdene på vestsiden tas ut av Marka. Departementet støtter ikke kommunens forslag for områdene på vestsiden.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at området som er tilbudt innlemmet i Marka i hovedsak omfatter skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med bakgrunn i at departementet ikke støtter kommunens forslag om å ta områdene på vestsiden ut av Marka, foreslår heller ikke departementet å ta inn området ved Askveien som en del av Marka, med mindre kommunen i sin tilbakemelding i høringen gir uttrykk for at den likevel ønsker at området skal tas inn i Marka.

3.6.10 Kirkebylia Sør

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å innlemme et område på 113 dekar i Kirkebylia Sør inn i Marka. Området er ikke bebygget og utgjør en del av Romeriksåsene.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener at området som foreslås lagt inn i Marka ivaretar forutsetningen om at områder som legges til Marka skal ha eller kan få tilsvarende verdi for friluftslivet som de områdene som allerede omfattes av Marka.

Departementets vurdering:

Området ligger i utkanten av noen spredte hytter i randsonen til Marka og vil være en naturlig utvidelse av grensen mot hyttebebyggelsen. Som for Askveien, har departementet forstått kommunen slik at den kun ønsker området ut av Marka mot at områdene på vestsiden tas inn. Departementet støtter ikke kommunens forslag om å ta disse områdene ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at området som er tilbudt innlemmet i Marka omfatter i hovedsak skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i

hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med bakgrunn i at departementet ikke støtter kommunens forslag om å ta områdene på vestsiden ut av Marka, foreslår heller ikke departementet å ta inn området ved Kirkebylia Sør som en del av Marka, med mindre kommunen i sin tilbakemelding i høringen gir uttrykk for at den likevel ønsker at området skal tas inn i Marka.

3.6.11 Aas gård ved Hakadal

Kommunens forslag:

Kommunen opplyser at justeringen innebærer at 6,78 dekar i tilknytting til Aas gård tas ut av Marka, mens en like stor del i samme område tas inn i Marka. Begrunnelsen for justeringen er at markagrensa i dag deler eiendommen, slik at enkelte bygninger ligger i Marka og andre utenfor Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen finner at denne justeringen i forhold til bygningene ved og i tilknytning til Aas gård er innenfor rammen om en mindre justering av grensen som kan oppfattes som hensiktsmessig. Samtidig er det et parti i samme område som legges inn i Marka, som er like stort som det som tas ut av Marka.

Etter det Fylkesmannen erfarer, ivaretar området som foreslås lagt inn i Marka forutsetningen om at områder som legges til Marka skal ha eller kan få tilsvarende verdi for friluftslivet som de områdene som allerede omfattes av Marka. Fylkesmannen finner at forslaget kan godtas.

Departementets vurdering:

Forslaget gjelder et beskjedent areal og vil innebære en naturlig arrondering av markagrensa på stedet. Departementet kan ikke se at å ta ut ovennevnte areal vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk

rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

I det forslaget gjelder et beskjedent areal og vil innebære en naturlig arrondering av markagrensa på stedet, uten at det vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremgår i **vedlegg 19**.

3.6.12 Ved Nittedal kirke

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår å innlemme 4,9 dekar knyttet til turstiene som går nordover i Marka, mens 2,21 dekar foreslås tatt ut av Marka, da dette ifølge kommunen er å betrakte som en del av boligområdet. Begge områdene ligger i Markas randsone og ønsket justering gir en netto økning i areal til Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen finner at denne justeringen er innenfor rammen om mindre justering av grensen som kan være hensiktsmessig, samtidig som et parti i samme område som er større en det som tas ut, foreslås lagt inn i Marka. Området som foreslås lagt inn i Marka ivaretar forutsetningen om at områder som legges til Marka skal ha eller kan få tilsvarende verdi for friluftslivet som de områdene som allerede omfattes av Marka.

Departementets vurdering:

Forslaget gjelder et beskjedent areal og vil innebære en naturlig arrondering av markagrensa på stedet. Departementet ser det som positivt å innlemme arealet ved begynnelsen av turstiene som går nordover i Marka. Arealet som ønskes tatt ut av Marka er en del av et boligområde og er så lite at det ikke vil ha noen negativ konsekvenser for markalovens formål.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert

prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

En justering i tråd med kommunens forslag vil innebære en mer hensiktsmessig grense og medføre at arealet ved begynnelsen av turstiene blir innlemmet i Marka. Departementet foreslår på denne bakgrunn at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremgår i **vedlegg 20**.

3.7 Oslo kommune

På vegne av Omsorgsbygg Oslo KF sendte Aursand og Spangen AS Sivilarkitekter brev til departementet 28. juni 2010 med anmodning om tillatelse til igangsetting av planarbeid for barnehage etter markaloven § 6 første ledd og forslag til grensejustering i forbindelse med planarbeidet. Departementet ba brev 23. september 2010 Fylkesmannen i Oslo og Akershus om å vurdere henvendelsen og gi en tilrådning i saken vedrørende både tillatelse til igangsetting av planarbeid og grensejusteringen. Fylkesmannen i Oslo og Akershus sendte sin tilrådning til departementet i brev 26. november 2010. Det kom frem i møte mellom departementet og tiltakshaver den 15. desember 2010 at planarbeidet for barnehagen hadde blitt påbegynt før markaloven trådte i kraft og at kommunen derfor ikke trenger igangsettingstillatelse etter markaloven § 6 likevel. Departementet forstår det slik at kommunens forslag til grensejustering fortsatt står ved lag, og vurderer denne nedenfor.

Kommunens forslag:

Det planlegges barnehage på eiendommen til tidligere Holmenkollen Leir eid av Forsvaret fram til 2007. Området eies i dag av Oslo kommune og ligger nord for Holmenkollen Park Hotell, dels i Marka og dels utenfor Marka. Atkomstveien til tomten ligger i sin helhet i Marka mens det som i saken kalles institusjonsområdet ligger utenfor Marka. Tiltakshaver mener markagrensa er tilfeldig trukket ved brakkebebyggelsen hvor Marka i dag går gjennom det nordøstlige hjørnet av den ene brakka. Tiltakshaver foreslår å gjøre et arealbytte hvor 210 m² ved hjørnet på den ene

brakkas blir tatt ut av Marka, slik at hele bygget ligger utenfor Marka, mens et område på 210 m² vest i planområdet blir tatt inn i Marka. Arealet som ønskes tatt inn i Marka er et inngangsparti til fredet militært fjellanlegg.

Fylkesmannens vurdering:

Forslaget innebærer at 210 m² tas ut av Marka i nordøst. Tiltakshaver foreslår at et areal på 210 m² i vest tas inn i Marka og begrunner dette med et balansert arealregnskap. En utvidelse av Marka i vest betyr at området som i hovedsak dekker inngangen til fredet militært fjellanlegg, blir liggende innenfor markagrensa. Arealet i vest er regulert til friområde og slik Fylkesmannen ser det har dette arealet den verdien for friluftslivet som tilsvarende områder som omfattes av Marka.

Fylkesmannen er av den oppfatning at arealet er av en slik størrelse at det kan være hjemmel i markaloven § 2 til å justere grensen. Fylkesmannen har ingen innvendinger til at markagrensa justeres i nordøstre del av planområdet.

Fylkesmannen viser til Miljøverndepartementets signaler om at det ikke er anledning til å bytte arealer innenfor og utenfor Marka. Fylkesmannen ber departementet ta stilling til om dette kan fravikes i denne saken.

Departementets vurdering

Det aktuelle området som ønskes tatt ut av Marka er av begrenset størrelse og dagens grense går rett gjennom hjørnet på et bygg. Departementet kan ikke se at å ta ut ovennevnte areal vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta. Markaområdet vil etter kommunens forslag ikke tape areal ettersom et areal på lik størrelse som det som blir tatt ut, blir lagt til Marka. Departementet viser til Fylkesmannens vurdering om at verdien av arealet som foreslås innlemmet i Marka har samme kvalitet for friluftsliv som andre områder som er innenfor Marka.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Selv om markaloven ikke legger opp til ”byttehandel” er det i dette tilfellet snakk om meget beskjedene arealer (ca 0,2 dekar). Arealet som foreslås tatt ut av Marka har liten eller ingen verdi for friluftsliv eller markalovens øvrige formål. Departementet vurderer kommunens forslag til å være en teknisk justering av grensen som markaloven § 2 gir hjemmel for. Med bakgrunn i dette foreslår departementet at grensen endres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 21a og 21b**.

3.8 Rælingen kommune

Kommunen anmodet om justering av markagrensa enkelte steder i kommunen i brev 1. og 20. september 2010. Fylkesmannen i Oslo og Akershus uttalte seg til kommunens forslag i brev 27. oktober 2010.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 2. november 2010.

Kommunen foreslår endring av markagrensa syv steder i kommunen. Det fremgår av kommunens saksprotokoll at forventet befolkningsvekst i regionen tilsier at det må bygges et betydelig antall boliger i Rælingen. Mesteparten av kommunens areal ligger innenfor markagrensa. Nord i kommunen der behovet for utvikling av nye boliger er størst, går markagrensa helt ned mot eksisterende bebyggelse og hindrer en fornuftig utvikling av kommunen. Slik situasjonen er i dag vil markagrensa medføre stadig sterkere press på dyrka mark og på viktige grøntområder/friområder innenfor byggesonen. Det er viktig at grensene for Marka vurderes opp mot andre viktige hensyn, og at det blir foretatt reelle avveininger der regionale utfordringer som befolkningsvekst, nedbygging av dyrka mark og andre forhold som har betydning for en samlet regional areal- og transportplanlegging, settes i sammenheng.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, opplyser Fylkesmannen i Oslo og Akershus at Rælingen kommune har kartlagt naturtyper og biologisk mangfold i 2000, 2001 og 2002. Det er senere kartlagt naturtyper i kommunen innenfor Nordre Øyeren naturreservat.

3.8.1 Blystadlia

Kommunens forslag:

Markagrensa foreslås flyttet sør for Kongevegen slik den ligger videre sør for Blystadlia. Sør for Kongevegen og østover langs Blystadringen foreslås grensa lagt slik at terrenget som naturlig tilhører disse vegene blir liggende utenfor

Marka. Dette gir også bedre mulighet for tilrettelegging for en utfartsparkering til Marka, da det nå parkeres biler på fyllinger langs veien. Forslaget innebærer i hovedsak at areal tas ut av Marka, men noe areal tas også inn. Samlet tas et areal på 19, 2 dekar ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Markagrensa synes noe uklart trukket, idet veien opp til Blystadlia er delvis innenfor og delvis utenfor Marka. Fylkesmannen viser til at infrastruktur er et formål det kan åpnes for i markaloven og at det i prinsippet ikke er noen hindringer for å regulere til dette, men ved å flytte veien ut av Marka forenkles saksbehandlingen. Veien ligger helt i grensen og det har etter Fylkesmannens synspunkt ingen betydning for markaverdiene om grensen flyttes slik at selve veien ikke blir liggende i Marka.

Departementets vurdering:

Det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for tiltak som ellers vil være forbudt etter markaloven. Det vil også være i strid med intensjonen i loven å ta ut områder for tiltak som etter forholdene vil kunne fremme markalovens formål og derfor vil kunne tillates innenfor Marka.

Når det gjelder arealet der kommunen vurderer utfartsparkering, vil departementet vise til at markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som kan bygge opp under markalovens formål. En utfartsparkering vil kunne anses som et slikt tiltak og vil etter forholdene kunne tillates innenfor Marka.

Det vil videre være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og som dermed bidrar til å ivareta markalovens formål. Området som ønskes tatt ut av Marka sørvest i kartet (vedlegg 22) omfatter kongeveien, som har verdi for friluftsliv og naturlig hører hjemme i Marka.

Departementet ser likevel at det kan forenkle kommunens saksbehandling om selve veiene (Blystadvegen og Blystadringen) i sin helhet ligger utenfor Marka. Markagrensa krysser i Blystadvegen sørvest i oversendt kart fra kommunen (se vedlegg 22). Videre går markagrensa dels i veien i den østre svingen av Blystadringen. Departementet foreslår at Blystadvegen og Blystadringen justeres ut av Marka slik at markagrensa blir liggende med en skulder på 1-2 m til veien. Det vil da bli et meget begrenset areal som tas ut av Marka, og dette vil ikke medføre noen negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter,

truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med bakgrunn i at kommunens forslag vil medføre at en del av kongeveien blir tatt ut av Marka, og at en utfartsparkering til Marka etter forholdene er et tiltak som vil kunne innpasse under formålet med markaloven, mener departementet det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta disse områdene ut av Marka. Departementet støtter derfor ikke kommunens forslag slik det er fremmet. Departementet foreslår imidlertid at markagrensa legges slik at Blystadvegen og Blystadringen får en skulder på 1-2 m som er utenfor Marka, jf. foran. Kommunens øvrige forslag til justering av grensen der den i dag går sør for kongeveien (parallelt med Blystadringen) gjelder marginale arealer og anses som en ren teknisk justering. Departementet foreslår derfor at grensen justeres i tråd med kommunens forslag her, selv om departementet ideelt sett mener at hele kongeveien burde legges inn i Marka. Departementets forslag til grensejustering fremgår av **vedlegg 22**.

3.8.2 Sandbekken

Kommunens forslag:

Mellom Sandbekken ungdomsskole og Blystadlia ønsker kommunen å rette ut markagrensa. Arealet på størsteparten av området er svært bratt og lite tilgjengelig for friluftsliv. Oppe ved Blystadringen er det et mindre areal som er mulig å kunne bygge ut. Arealet som kan være ønskelig å bygge ut har ingen spesiell naturverdi. Det må imidlertid tas hensyn til eksisterende sti som går nordover fra enden av Blystadringen.

Forslaget innebærer at 19,1 dekar tas ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser at det går en sti gjennom området og at dette i seg selv tyder på at området har betydning for friluftslivet. Videre er området i

kommuneplanen avsatt til friluftsliv. Fylkesmannen støtter på denne bakgrunn ikke forslaget.

Departementets vurdering:

Det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for boligbygging som ellers ville vært forbudt etter markaloven. Departementet vil bemerke at markaloven har som formål å sikre Markas grenser mot nettopp slik nedbygging,

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at grenseforslagsområdet i hovedsak omfatter skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet mener at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut området av Marka for å bygge boliger. Området som kommunen ønsker å ta ut av Marka er avsatt til friluftsliv i kommuneplanen, og det går en tursti gjennom området. Dette signaliserer at området har verdi for friluftslivet. Departementet mener også det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og dermed bidrar til å ivareta markalovens formål. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag.

3.8.3 Løvenstad

Kommunens forslag:

Bak Løvenstad bo- og behandlingssenter er det avsatt et mindre område til offentlig bebyggelse. Området er viktig for kommunens mulighet til å utvikle et

bedre tilbud for den stadig økende andelen av eldre i befolkningen. Formålsgrensen følger markagrensa som bærer preg av å være tilfeldig satt, og området er derfor avgrenset slik at det er vanskelig å utnytte. Det anmodes om å justere grensen noe slik at et flatere parti som markagrensa i dag går tvers igjennom, kan innlemmes i det fremtidige byggeområdet.

Forslaget innebærer at 21, 1 dekar ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener en justering her kan ha praktisk betydning for å sikre god utnyttelse av området. Generelt mener Fylkesmannen at bedre arrondering av byggetomter kan være grunn for justering. Påvirkningsgraden på friluftslivet anses i dette tilfellet som liten, men Fylkesmannen mener det foreløpig mangler dokumentasjon på hvorfor en grenseendring fører til bedre arrondering.

Departementets vurdering:

Det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for å kunne utvide eksisterende virksomhet eller bebyggelse som ellers ville vært forbudt etter markaloven. Departementet vil i tillegg bemerke at området som ønskes tatt ut ligger nær bebyggelse og inntil et område som er avsatt til friområde i kommuneplanen. Etter det departementet forstår, strekker friområdet seg delvis inn i området kommunen ønsker å ta ut av Marka. Kommunen hevder at området bak Løvenstad som er avsatt til offentlig bebyggelse i kommuneplanen er avgrenset slik at det er vanskelig å utnytte. Bedre arrondering av tomte- og reguleringsgrenser vil i konkrete tilfelle kunne være grunn for justering. Departementet kan imidlertid ikke se at det i dette aktuelle tilfellet foreligger opplysninger som tilsier at det er behov for å ta hele det foreslåtte området ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at grenseforslagsområdet i hovedsak omfatter skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet

til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for å kunne utvide eksisterende virksomhet eller bebyggelse som ellers ville vært forbudt etter markaloven. En justering av grensen ved Løvenstad vil dessuten berøre en del av et område som er avsatt som friområde i kommuneplanen. Departementet mener også det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og dermed bidrar til å ivareta markalovens formål. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag.

3.8.4 Furukollen

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår justering av markagrensa slik at den bedre følger terrenget. Noe areal foreslås tatt ut av Marka mens noe foreslås tatt inn. Det smale området mellom Sleppenvegen og Stormyrfeltet foreslås tatt ut da arealet er mer å betegne som nærfriområde for de to boligområdene med eksisterende sti som bindeledd mellom dem. I bekken i dette området er det påvist yngleområde for frosk. Ved furukollen ligger en dam som i DNs naturbase er registrert som lokalt viktig. Det er registrert frosk i dammen, som er i ferd med å gro igjen. Størstedelen av dammen ligger utenfor markagrensa. Ved foreslått endring vil hele dammen ligge utenfor Marka.

Kommunens forslag innebærer at til sammen 7,9 dekar tas ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Området fungerer i dag som nærfriområde. Det er ikke registrert amfibiearter ut over vanlig frosk i dammen i området. Fylkesmannen mener områder som er viktige for friluftsliv og som ligger i Marka bør beholdes i Marka uavhengig av om dette er å betegne som nærfriluftsliv eller ikke. Videre mener Fylkesmannen at dammen når den betegnes som lokalt viktig, bør ligge i Marka i sin helhet. Området er også i kommuneplanen satt av til friluftsliv. Markaloven er etter Fylkesmannens syn nettopp innført for å sikre denne typen områder. Fylkesmannen er snarere av den oppfatning at en utvidelse av Marka ned til øvre Rælingsvei/Per Oppegårds vei vil være like naturlig.

Departementets vurdering:

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og som dermed bidrar til å ivareta markalovens formål.

Områdene kommunen foreslår tatt ut av Marka er nærfriområder og dermed av betydning for friluftsliv og naturopplevelse. Det er nettopp slike områder markaloven skal bidra til å beskytte. Departementet mener derfor det vil være uheldig og lite ønskelig å ta områdene ut av Marka. Departementet kan ikke se at det er noen konflikt mellom markaloven og kommunens egen regulering av områdene, som delvis er regulert til friområder. Departementet kan heller ikke se at det er andre praktiske vanskeligheter forbundet med dagens grense.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det ligger en skogsdam ved Furukollen hvor en mindre del av dammen ligger i Marka. I Direktoratet for naturforvaltning sin Naturbase er dammen registrert som lokalt viktig og det er registrert vanlig frosk i dammen som er klassifisert som livskraftig. Det står imidlertid i Naturbase at lokaliteten kan ha flere amfibiearter, selv om kun vanlig frosk er kjent herfra. Det er ellers ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet ved Furukollen som kommunen ønsker å ta ut av Marka har verdi for naturmangfold. Området er i dag regulert til friområde. Konsekvensene av å ta området ut av Marka er at det kan åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Kunnskapsgrunnlaget om området som foreslås justert ut av Marka er tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet i § 9 tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i det sørlige området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Idet områdene dels har verdi for naturmangfold og dels er nærfriområder med verdi for friluftslivet, mener departementet det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta områdene ut av Marka. Departementet kan ikke se at det er noen konflikt mellom markaloven og kommunens egen regulering av områdene, som delvis er regulert til friområder. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag. Departementet er for øvrig enig med Fylkesmannen at det hadde vært vel så naturlig å legge hele dammen og friområdene for øvrig inn i Marka, men avventer et eventuelt initiativ fra kommunen dersom dette skal være aktuelt.

3.8.5 Stormyrfeltet/skogveien

Kommunens forslag:

Mellom Stormyrfeltet og Skogveien på Øgardshøgda ønsker kommunen å anlegge en fremtidig sykkelvei som også kan benyttes vinterstid. Forslaget til sykkelvei er vist i grønnplan for Rælingen kommune vedtatt 18. april 2007. Markagrensa foreslås dermed flyttet lengre sør for den gamle isdammen. Her er det også mulighet for mer tilretteleggingen av det regulerte friområdet som nå ligger innenfor markagrensa. Isdammen (skoledammen) er i DN's naturbase registrert som svært viktig. Hele dammen ligger innenfor markagrensa. Kommunens forslag innebærer at hele dammen blir liggende utenfor Marka. Det er registrert frosk i dammen. Tidligere er det også funnet liten salamander. Ved tilrettelegging av sykkelvei m.v. er det viktig at kantsoner ikke berøres.

Kommunens forslag innebærer at 28,5 dekar tas ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til sine vurderinger av forslaget som gjelder Furukollen. Fylkesmannen viser videre til at en sykkelvei vil være et tiltak som vil kunne tillates innenfor Marka etter loven, og Fylkesmannen mener det vil være i strid med intensjonene i markaloven om man skulle ta ut områder som er viktige for friluftslivet og biologisk mangfold.

Departementets vurdering:

Departementet mener det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut av Marka områder som har verdi for friluftsliv eller naturopplevelse og dermed bidrar til å ivareta markalovens formål.

Departementet vil i bemerkningene at en del av området som ønskes tatt ut av Marka er regulert til friområde og har dermed betydning for friluftsliv og naturopplevelse. Det er nettopp slike områder markaloven skal bidra til å beskytte.

Departementet kan ikke se at det er noen konflikt mellom markaloven og kommunens ønske om mulighet for mer tilrettelegging av det regulerte friområdet. Departementet viser til at markaloven åpner for at det kan planlegges for tiltak som er i tråd med formålet om å fremme friluftsliv. En sykkelvei vil etter forholdene kunne være et slikt tiltak..

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det ligger en skogsdam i området som er vurdert som svært viktig i Direktoratet for Naturforvaltning sin Naturbase, dvs. av nasjonal verdi. I dammen er det

registrert småsalamander i 2001 som er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for arter 2010. Det er også registrert vanlig frosk og padde som klassifisert som livskraftig.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet som kommunen ønsker å ta ut av Marka har stor verdi for naturmangfold. Området er i dag regulert til friområde. Konsekvensene av å ta området ut av Marka er at det kan åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Kunnskapsgrunnlaget om området som foreslås justert ut av Marka er tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet i § 9 tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i det sørlige området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10. Når det gjelder en vurdering av naturmangfoldloven § 12, ser departementet at kommunen har vurdert at det er viktig at kantsoner ikke berøres ved en evt. tilrettelegging av sykkelvei. Alternative lokaliseringer og plassering av ny sykkelvei bør imidlertid også vurderes.

Idet områdene dels har stor verdi for naturmangfold og dels er nærfriområder med verdi for friluftslivet, mener departementet det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta områdene ut av Marka. På denne bakgrunn støtter ikke departementet kommunens forslag.

3.8.6 Øgardshøgda

Kommunens forslag:

Et areal vest for enden av Granittvegen foreslås innlemmet i Marka da arealet ses på som en naturlig del av Marka. Størstedelen av arealet eies av kommunen. Sør for Granittvegen, inn mot bebyggelsen i Kvartsvegen, foreslås markagrensa lagt slik at det som terrengmessig ligger til rette for en senere utbygging inntil eksisterende bebyggelse, legges utenfor markagrensa.

Samlet innebærer kommunens forslag at 10,3 dekar tas inn i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Området som foreslås tatt inn i Marka er regulert til friområde. Fylkesmannen mener det er i tråd med loven å ta friområder inn i Marka.

Departementets vurdering:

Departementet har forstått det slik hen at en forutsetning fra kommunens side for å innlemme ovennevnte areal i Marka, er at kommunen til gjengjeld får godtatt det tilstøtende ut-forslaget.

Når det gjelder området som ønskes tatt ut av Marka, sør for Granittvegen og inn mot bebyggelsen i Kvartsvegen, viser departementet til at det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av marka for utbygging som ellers ville vært forbudt etter markaloven.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene i hovedsak omfatter skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet viser til at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut området sør for Granittvegen for å tilrettelegge for senere utbygging og støtter derfor ikke denne delen av kommunens forslag. Området som kommunen forslår å innlemme i Marka ved Øgardshøgda er regulert til friområde i kommuneplanen og har verdi for friluftsliv. Området hadde derfor vært naturlig å ta inn i Marka etter markaloven § 2 annet ledd. Ettersom departementet ikke støtter kommunens forslag om å ta området sør for Granittvegen ut av Marka vil departementet avvente tilbakemelding fra kommunen før departementet evt. foreslår å ta området ved Øgardshøgda inn i Marka slik det foreslås i **vedlegg 23**.

3.8.7 Kirkebyvegen

Kommunens forslag:

Vest for bebyggelsen langs Kirkebyvegen mener kommunen det er hensiktsmessig om markagrensa rettes ut slik at den følger terrenget. Areal som terrengmessig hører til Marka foreslås lagt innenfor markagrensa, mens areal som terrengmessig ligger til rette for en eventuell senere utbygging legges utenfor markagrensa. Det er ikke større friluftsjnteresser på det arealet som foreslås lagt utenfor markagrensa enn for det tilgrensende arealet som allerede ligger utenfor.

Samlet innebærer kommunens forslag at 4,9 dekar tas ut av Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kan ikke se at det at grensene skal gå ”mer naturlig i terrenget” er et mål og ser ikke at dette har noen praktisk betydning ut over å åpne området for boligbygging.

Departementets vurdering:

Departementet har forstått det slik hen at en forutsetning fra kommunens side for å innlemme ovennevnte areal inn i Marka, er at kommunen til gjengjeld får godtatt det tilstøtende ut-forslaget. Detpartementet fremhever at det er i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for fremtidig utbygging som ellers ville vært forbudt etter markaloven.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene i hovedsak omfatter skog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Når det gjelder området som foreslås tatt ut av Marka viser departementet til at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ut ønsket område for en fremtidig utbygging. Departementet støtter derfor ikke dette forslaget. I likhet med Fylkesmannen kan ikke departementet se at det har noen praktisk betydning for kommunen hvorvidt grensene følger naturlige terrengformasjoner eller ikke. Departementet kan uansett ikke se at den foreslåtte grensen følger terrenget på en mer naturlig måte enn eksisterende grense og støtter derfor ikke kommunens forslag til grensejustering.

3.9 Skedsmo kommune

Kommunen har i brev til Fylkesmannen 27. august 2010 og 3. september 2010 søkt om endring av markagrensa for å kunne flytte eksisterende skytebane på Skjetten til Lahaugmoen. Fylkesmannen oversendte sin vurdering av kommunens forslag til departementet i brev 1. november 2010. Skedsmo kommune kommenterte Fylkesmannens uttalelse og utdypet søknaden i brev 22. november 2010, etter møte med Miljøverndepartementet som ble avholdt 8. november 2010. Departementet avholdt også et møte med Skedsmo skytterlag 20. januar 2011.

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å flytte eksisterende skytebane på Skjetten på grunn av konflikt med omkringliggende boligområde. Kommunen foreslår å ta ca 101 dekar ut av Marka ved Lahaugmoen for å kunne anlegge en ny skytebane der. Begrunnelsen for å plassere en ny skytebane på Lahaugmoen er at det vil skape mindre støy for friluftsliv i Marka enn dagens skytebane, og det vil i tillegg fjerne støyproblemet for boligområdet på Skjetten som ligger ved eksisterende skytebane. En ny skytebane vil forårsake mindre støy enn den eksisterende skytebanen og det er ingen boligfelt nær Lahaugmoen som vil bli berørt av en ny skytebane der.

I dag er det et industriområde tett ved den planlagte skytebanen på Lahaugmoen. Industriområdet ligger utenfor markagrensa. Ved en eventuell anleggelse av ny skytebane på Lahaugmoen mener kommunen at området vil fremstå som mer offentlig og derfor vil bli mer brukt som utfartsområde i Marka, selv om adkomst til skytebanen vil gå gjennom eksisterende industriområde.

Skedsmo Skytterlag

Skedsmo skytterlag har i brev til kommunen 17. november 2010 fremhevet at den nye skytebanen på Lahaugmoen skal være et flerbruksanlegg der det også vil legges til rette for skiskyting og der det bl.a. er lagt opp til kombinert parkering for brukere/besøkende til anlegget med kafé og møtested for turgåere til/fra Marka. Utover terminfestede arrangement og Skytterlagets eget årlige stevne planlegges ikke grovkalibret skyting på søndager. Dette er for å kunne sikre flest mulig besøkende til flerbruksanlegget som møtested, spesielt på søndagene. Skytterlaget ønsker også å gi

turfolk til Gjelleråsmarka en parkeringsmulighet etter at industriområdet Lahaugmoen Leir er utbygd med sine planlagte 139.000 m² næringsareal. Skytterlaget er uenig i Fylkesmannens vurdering om at flerbruksanlegget kan få negativ innvirkning på utøvelse av friluftsliv og naturopplevelse i denne delen av Marka. De mener at Fylkesmannen i sin vurdering ikke har tatt hensyn til at det foreligger døgkontinuerlig støy fra E6 som allerede dekker en betydelig del av støysonen fra flerbruksanlegget.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen viser til at bakgrunnen for ønsket om å flytte banen er at slik Skjetten skytebane ligger i dag, er den til stor ulempe for omkringliggende boliger.

Fylkesmannen har mottatt flere henvendelser fra naboer til skytebanen på grunn av støyproblematikken og bedt kommunen arbeide for å finne alternativ plassering av banen.

Fylkesmannen fremhever imidlertid § 1 i markaloven, hvor det står at formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett og siterer fra merknadene til § 1 i Ot.prp. nr 23 (2008-2009) der det heter at *"Fravær av støy i Marka er også en forutsetning for områdets verdi for friluftsliv og naturopplevelse. Ved behandling av søknader om tiltak eller annen virksomhet, skal det derfor legges vekt på støyvirkningene i Marka."* Fylkesmannen presiserer at aktiviteten ved skytebaner medfører støy langt utover det arealet som skytebanen beslaglegger, og vil således ha en negativ innvirkning på utøvelse av friluftsliv og naturopplevelse i denne delen av Marka. Fylkesmannen fremhever videre at forslaget i tillegg vil medføre en reduksjon av Gjelleråsmarka som er et forholdsvis lite område i Marka.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi det vil være i strid med markalovens formål om å sikre Markas grenser mot tiltak som vil være forbudt å etablere innenfor Marka. Området er dessuten stort og vil medføre et uheldig innhogg i Marka..

Departementet har forståelse for kommunens ønske om å flytte skytebanen fra Skjetten og ser at Fylkesmannen har bedt kommunen arbeide for å finne alternativ plassering av banen på grunn av støyproblematikken.

Området som kommunen ønsker å flytte skytebanen til grenser i nord mot den nedlagte militærforlegningen Lahaugmoen som nå er omregulert til 139 000 m² areal for lett industri og lagervirksomhet. Inntil 2006 var det skytevirksomhet på Lahaugmoen Leir, og da var det fra forholdsvis enkel standplass uten støydemping.

Prosjektgruppen for utvikling av Lahaug Flerbruksanlegg og Skedsmo Skytterlag har utarbeidet en konsekvensutredning for nytt flerbruksanlegg på Lahaugmoen. I forordet til konsekvensutredning fremgår det at "det synes teknisk, men ikke økonomisk forsvarlig å støyskjermes banen, og anlegget bør flyttes for å løse problemet." På møtet mellom Miljøverndepartementet og Skedsmo skytterlag 20.01.11, ble det sagt at det ikke er mulig å få samme gode støybilde ved ombygging av den gamle banen.

Skytterlaget ønsker en ny bane med mer brukstid, og selv om det da vil bli "oftere" støy, vil det bli mindre og vil ikke plage boligområder.

Prosjektet har som sidemålsetting å øke verdien av Gjelleråsmarka som rekreasjonsområde og tilrettelegge for familieaktiviteter rundt flerbruksanlegget. Departementet er imidlertid bekymret for at et nytt flerbruksanlegg vil kunne forringe friluftslivsverdien av Gjelleråsmarka på grunn av støy fra skytebanen. Det går frem av konsekvensutredningen at Pilegrimsleden, som øverst i Groruddalen også kalles Oldtidsveien, går fra Gamlebyen i Oslo, via Stovner og over Gjelleråsen. Oldtidsveien er en mye benyttet turvei, spesielt av folk som bor på Stovner. Prosjektgruppen og Skedsmo Skytterlag ser for seg at Oldtidsveien og stien som går forbi Lukedammen, vil være viktige turveier for aktiviteter i tilknytning til Flerbruksanlegget. Departementet ser dilemmaet med at eksisterende skytebane forringer bruken av Marka på Skjettenåsen, Terudåsen og store deler av Gjelleråsen. Men selv om en ny skytebane på Lahaugmoen vil forårsake mindre støy og påvirke et betydelig mindre område enn den eksisterende skytebanen på Skjetten, vil det likevel kunne forringe turopplevelsen og friluftsverdien av det omkringliggende markaområdet rundt Lahaugmoen og bruken av Gjelleråsen, som Fylkesmannen har understreket er et forholdsvis lite område i Marka.

Kommunen ønsker å bygge ut et flerbruksanlegg som også skal omfatte et skiskytingsanlegg i forbindelse med utbygging av ny skytebane. Det foreligger imidlertid etter det vi forstår ingen konkrete planer om opparbeiding av skiløyper i området. Vi stiller derfor spørsmål ved realiteten i planene om flerbruksanlegg.

Departementet fremhever at uansett er skytebaner en aktivitet som ikke hører hjemme i Marka. Det fremgår uttrykkelig av lovens forarbeider at nyetablering av skytebaner faller utenfor lovens formål og ikke lar seg innpasse i Marka, jf. Ot.prp. nr 23 (2008-2009) side 37 og Innst. O. nr 58 (2008-2009) side 5. Det å ta områder ut av Marka for å kunne gjennomføre tiltak som ikke samsvarer med markalovens formål og derfor ikke vil kunne tillates innenfor Marka, vil være i strid med markalovens formål om å sikre Markas grenser mot nettopp slike tiltak, og i strid med intensjonen i markaloven § 2 r. Slik det fremgår av oversendte kart og tegninger vil ønsket grensejustering i tillegg forårsake et innhogg i Marka som uavhengig av ny skytebane, vil forårsake en uhensiktsmessig grensedragnings.

Departementet støtter på denne bakgrunn ikke kommunens forslag.

3.10 Ski kommune

Ski kommune fremmet i brev 6. november 2009 forslag om endring av markagrensa ved Taraldrud. Fylkesmannens vurdering av forslaget fremgår av brev 27. juli 2010 til Miljøverndepartementet. Ski kommune fremsatte merknader til Fylkesmannens vurdering i brev 11. oktober 2010.

I brev 27. august fremmet Ski kommune også forslag om endringer av markagrensa en rekke andre steder i kommunen. Kommunen ettersendte et tilleggsforslag i brev 1. oktober 2010, sammen med protokoll fra politisk behandling av forslagene. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har vurdert forslagene i brev 15. oktober 2010.

Miljøverndepartementet avholdt møte med kommunen 20. oktober 2010 der både forslaget som gjelder Taraldrud og de øvrige forslagene ble gjennomgått.

I etterkant av møtet – i brev 5. januar 2011 – har Ski kommune sendt inn et revidert forslag til endring av grensen ved Taraldrud. Fylkesmannen har vurdert det reviderte forslaget i brev 7. februar 2011.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, opplyser Fylkesmannen i Oslo og Akershus at Ski kommune har gjennomført kartlegginger av naturmangfoldet senest gjennom kartlegging av dammer i 2009.

3.10.1 Taraldrud

Kommunens forslag

Området som ønskes tatt ut av Marka ligger på begge sider av E6 ved Taraldrud. Kommunen ønsker å legge til rette for nye næringsarealer for distribusjon/logistikkvirksomhet i området. Området som ønskes tatt ut utgjør i henhold til det reviderte forslaget 561 dekar, hvorav 298 dekar er tenkt brukt til næringsarealer (utbyggingsområder) og resten er vei og areal for å sikre grønnkorridor ved Taraldrudkrysset.

Kommunen mener at det er riktig å endre markagrensa i dette området sett ut fra de utfordringer kommunen står overfor i den langsiktige arealutviklingen. Det er utført omfattende plan- og utredningsarbeider, hvor hensyn til friluftsliv og naturmiljø har veid tungt. Utbyggingsområdet er betydelig innsnevret i forhold til opprinnelig planforslag. Området Taraldrud-Åsland er en viktig næringspolitisk satsning i tråd med regionale og statlige retningslinjer for arealutvikling og byvekst. Fordelene ved tilgang til nye næringsarealer for logistikkvirksomhet nær E6, blant annet i et klimaperspektiv, vil være større enn de negative konsekvensene for friluftsliv, naturmiljø og landskapsbilde.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus påpeker at planområdet er en del av en større, sammenhengende grønnstruktur som utgjør den vestlige delen av Sørmarka. Befolkning i søndre deler av Oslo, Oppegård og deler av Ski kommune sogner til området. Ski kommunes forslag vil innebære at man tar ut av Marka større deler av forbindelsen mellom markaområdene vest for E6 og resten av Østmarka.

Fylkesmannen mener dette vil utgjøre et betydelig innhogg i Marka og få vesentlige konsekvenser for Marka som helhet.

Det er allerede store inngrep i Marka i området, i form av E6 med to store veikryss samt en høyspentlinje. Fylkesmannen anser at det på tross av at E6 går igjennom området er svært store friluftsjnteresser knyttet til de aktuelle områdene, som fungerer som en innfallsport fra Oppegård og Oslo kommuner og videre inn i Østmarka. Et næringsområde langs E6 vil ytterligere forsterke den barrierevirkningen som veien utgjør i dag. Selv om krysningsmuligheter gjennom næringsområdet og over E6 sikres som grønne korridorer, anser fylkesmannen at friluftslivet i området vil påvirkes negativt. Næringsområdet vil også medføre negative konsekvenser for landskapsbildet og naturopplevelsen i området.

Det er store verdier av biologisk mangfold i området, og enkelte lokaliteter vil gå tapt. Den sammenhengende grønnstrukturen i området, som er av stor betydning for mange arter, vil bli betydelig redusert. De negativ konsekvensene for det biologiske mangfoldet vil påvirke både naturverdier og friluftsliv.

Basert på områdets størrelse og graden av innhogg i Marka kan fylkesmannen ikke se at den omsøkte endringen faller inn under hjemmelen for grensejustering i markaloven § 2.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og vil medføre at det dannes en øy i Marka. Departementet viser til uttalelsene innledningsvis om at bevaring av Markas grenser er et av formålene med loven, og at det ved innskrenkninger gjennom forskrift bare kan gjennomføres ”mindre justeringer av eksisterende grenser”.

Departementet ser at det finnes fordeler ved å ha distribusjons- og logistikkvirksomhet nær E6 og Oslo, men vil likevel påpeke at det nettopp er slik omdisponering av Marka-arealer som markaloven tar sikte på å beskytte. Næringsutvikling i dette området vil få negative konsekvenser for friluftsliv og naturopplevelse, blant annet fordi det vil innebære en forsterkning av den eksisterende barrieren som E6 utgjør i dag.

3.10.2 Skogkolonien Roland

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å ta ut skogkolonien Roland av Marka. Kommunen mener området ikke har verdi for de hensyn markaloven skal i vareta. Området er på 85 dekar og omfatter et regulert hyttefelt.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener arealet er noe stort til å være en justering av grensa. Forlaget vil dessuten etablere nok en øy inne i Marka. Fylkesmannen finner ikke noe faglig grunnlag for at hyttefeltet bør tas ut av Marka.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang og vil medføre at det dannes en øy i Marka.

Departementet vil i tillegg bemerke at markaloven ikke er til hinder for vedlikehold, hensiktsmessig modernisering og andre bygge- og anleggstiltak som er nødvendige for å opprettholde et enkelt hytteliv på en tilfredsstillende måte.

3.10.3 Sørmarka kurs- og konferansesenter (LO-skolen)

Kommunens forslag:

Kommunen ønsker å ta ut Sørmarka kurs- og konferansesenter av Marka. Kommunen mener området ikke har verdi for de hensyn markaloven skal i vareta. Området er på 69 dekar. Området er omfattet av en reguleringsplan som åpner for videre utbygging. Kommunen viser til at området ble regulert fordi kommunen ikke lenger ønsket utbygging gjennom dispensasjonssøknader, og kommunen mener det vil være urimelig om markaloven skal stoppe videre utvikling her.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen påpeker at området arealet er nær vannet og et viktig friområde for besøkende i Marka. En endring som Ski kommune foreslår vil skape en ny øy i Marka.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har et stort arealmessig omfang og vil medføre at det dannes en øy i Marka.

3.10.4 Siggerud tettsted

Kommunens forslag:

Rundt Siggerud tettsted foreslås fire områder på til sammen ca 57 dekar tatt ut av Marka, hvorav

- en del av friluftsområdet i reguleringsplanen for SI1, innenfor atkomstvegen fra vest
- et privat friområde innenfor reguleringsplanen for Siggerudtangen (kommunen ønsker å følge reguleringsgrensen)
- et areal ved Siggerud skole for skoleutvidelse (grensen i dag går tvers igjennom idrettshallen, dette må i følge kommunen bero på en feil).
- et areal ved Siggerudåsen for ny barnehage.

Videre foreslås at fire områder på til sammen 109 dekar legges inn i Marka, hvorav Tangentjern i Langenvassdraget utgjør det største arealet.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener forslagene ligger innenfor det som kan regnes som en justering etter markalovens bestemmelser. Fylkesmannen trekker spesielt frem viktigheten av å innlemme den nordlige delen av Langen i Marka.

Departementets vurdering:

Departementet er enig med fylkesmannen i at det er positivt at Tangentjern innlemmes i Marka. Når det gjelder de øvrige områdene, bortsett fra Siggerudåsen, som ønskes tatt ut av Marka, viser departementet til at disse i utgangspunktet utgjør beskjedne arealer, som verken i seg selv eller samlet vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Når det gjelder forslaget om å ta ut av Marka et område for å kunne bygge ny barnehage, fremhever departementet at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut et område for tiltak som ellers ville vært forbudt etter markaloven. Forslaget vil dessuten innebære at det skapes et uhensiktsmessig innhogg i markagrensa.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er området som foreslås tatt inn i Marka registrert som et viktig bekkedrag i Direktoratet for naturforvaltning sin Naturbase og er av særs god stedskvalitet med svært viktig verdi, dvs. av nasjonal verdi. I NiN systemet inngår bekkedrag i naturtypen elveløp som er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for naturtyper 2011. Tangentjern som er foreslått tatt inn i Marka utgjør et mindre tjern med fukteng/viersump både ved innløp og utløp. Ved utløpet er sonen bredere på nordsiden enn på sørsiden. Området består av rik vegetasjon med mye øyenstikkere. Bekkedraget som Tangentjern inngår i er et viktig leveområde for sjeldne og sårbare øyenstikkere. Ved nærliggende Holetjernet er det registrert gullflekket metalløyenstikker som er klassifisert som sterkt truet

på Norsk rødliste for arter 2010. Det er også registrert blodrød høstlibelle som er en øyestikker og spissnutefrosk. Begge artene er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for arter 2010. I selve Tangentjern som ønskes innlemmet i Marka er det i 1987 registrert en karplante, stavklokke, som har er klassifisert som nær truet.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet som kommunen ønsker å ta inn i Marka har stor verdi for naturmangfold. Konsekvensene av ikke å ta inn området i Marka er at det er mulig for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dagens situasjon kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges ved eventuelle fremtidige tiltak. Ved å ta inn området i Marka vil det medføre en bedre beskyttelse av Tangentjern. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert inn i Marka anses tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området som foreslås justert inn i Marka. Den samlede belastningen på området er derfor kun en eventuell videreføring av dagens grense, jf. naturmangfoldloven § 10.

For de områdene som kommunen foreslår å ta ut av Marka er det ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i områdene som ønskes justert ut av Marka som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold i disse områdene.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget for de områdene som foreslås tatt ut av Marka og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur i områdene som ønskes justert ut av Marka, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med unntak av arealet ved Siggerudåsen som ønskes tatt ut av Marka for å legge til rette for bygging av ny barnehage, er områdene som ønskes tatt ut av Marka små og det vil ikke medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om områdene tas ut av Marka. Tangentjern, som ønskes innlemmet i Marka, er en del av en viktig naturtype med naturmangfold og ivaretar forutsetningen om at områder som legges til Marka skal ha eller kan få tilsvarende verdi for friluftsliv og naturopplevelse som de områdene som

allerede omfattes av Marka. Når det gjelder arealet ved Siggerudåssen, viser departementet til at det vil være i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut ønsket område for å bygge ny barnehage. På denne bakgrunn finner departementet at grensen kan justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 24**, bortsett fra det sørligste området som ønskes tatt ut til ny barnehage.

3.10.5 Fiskestien, Lille Karlsrud, Skogstad og Sandvoll, Bondalsåsen/Vellumstadvika, Østre Solberg, Gjedsjø skole og barnehage og Bøleråsen

Kommunens forslag:

Ski kommune foreslår en rekke mindre justeringer av grensen følgende steder:

Fiskestien:

Her foreslår kommunen at 380 m² tas ut av Marka og 260 m² legges til Marka, i samsvar med reguleringsplanen og justerte tomtegrenser pga en mindre vegomlegging. Forslaget innebærer at deler av to boligtomter tas ut, mens en sti tas inn.

Lille Karlsrud:

Kommunen ønsker å justere grensen så den blir i samsvar med reguleringsplanen og dermed følger eiendoms grensen. Forslaget innebærer at 1,6 dekar tas ut av Marka og 1,1 dekar legges inn i Marka.

Skogstad og Sandvoll:

Her ønsker kommunen en opprydning i markagrensa ved at flere øyer slås sammen til en figur, i samsvar med vedtatt reguleringsplan. Forslaget innebærer ingen endring av arealer.

Bondalsåsen/Vellumstadvika

Her mener kommunen det er flere mindre kartunøyaktigheter som striper langs regulerte veger. Forslaget innebærer at 244 m² tas ut av Marka og 1433 m² legges inn i Marka.

Østre Solberg

Her ønskes 1,4 dekar lagt inn i Marka, da dette samsvarer med reguleringsplan og kommuneplan. Dette er områder som ligger langs vassdraget og er regulert til naturvernformål.

Gjedsjø skole og barnehage

Kommunen ønsker 5 dekar ut av Marka ved Gjedsjø skole og barnehage, som i kommuneplanen er avsatt til offentlige formål. Den gamle skolebygningen ble fradelt og solgt som bolig i 2005.

Bøleråsen

Kommunen mener det er en unøyaktighet i forhold til den tidligere markagrensa, som fulgte reguleringsgrensen mot friområdet på Bøleråsen. Kommunen foreslår at 1, 5 dekar legges til Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener alle forslagene er innenfor justeringsbegrepet. Arealene er marginale og fylkesmannen mener ingen av forslagene vil påvirke forhold som markaloven skal ivareta.

Departementets vurdering:

Departementet slutter seg til fylkesmannens vurdering om at arealene er beskjedne og at det ikke vil ikke medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta om områdene tas ut av Marka, unntatt når det gjelder forslaget om å ta ut området rundt Gjedsjø skole og barnehage. Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering her slik kommunen foreslår fordi kommunens forslag vil innebære at det skapes en øy i Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Ved Østre Solberg ligger det en inntakt lavlandsmyr som er registrert som svært viktig i Naturbase og med særs god steds kvalitet, dvs. at myren er av nasjonal verdi. Myren har et svakt gjennomstrømmende bekkesystem. Floraen domineres av trådstorr, vanlig tjørnaks og myrkongle. Lavlandsmyr inngår i to naturtyper i NiN systemet på Norsk rødliste for naturtyper 2011, både under nivå landskapsdel som våtmarksmassiv og under nivå natursystem som åpen myrflate. Begge naturtypene er klassifisert som nær truet. Det er registrert 3 rødlistearter i 2005: spissnutefrosk og småsalamander som er klassifisert som nær truet og storsalamander som er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for arter 2010.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet som kommunen ønsker å ta inn i Marka har stor verdi for naturmangfold. Området som ønskes innlemmet i Marka er allerede regulert til naturvernområde. Konsekvensene av å ikke ta inn området i Marka er at det er mulig for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dagens situasjon kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges ved eventuell fremtidige omdisponering av arealformål. Ved å ta inn området i Marka vil det medføre en bedre beskyttelse av naturmangfoldet og naturtypen. Kravet i

§ 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om det området som foreslås justert inn i Marka anses tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges derfor liten vekt i saken.

Departementet er ikke kjent med andre tidligere eller framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i dette området som foreslås justert inn i Marka. Den samlede belastningen på området er derfor kun en eventuell videreføring av dagens grense, jf. naturmangfoldloven § 10.

I de øvrige områdene er det ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold i de områdene. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslagene i de ovennevnte områdene (men unntak av Østre Solberg) og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Idet alle forslagene untatt Gjedsjø skole og barnehage, utgjør beskjedne arealer, som verken i seg selv eller samlet vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag når det gjelder Fiskestien, Lille Karlsrud, Skogstad og Sandvoll, Bondalsåsen/Vellumstadvika, Østre Solberg og Bøleråsen, slik det fremstår i **vedlegg 25, 26, 27, 28, 29, 30 og 31**. Forslaget som gjelder Gjedsjø skole og barnehage støttes ikke da det vil innebære at det skapes en øy i Marka som det ikke hjemmel for etter markaloven § 2.

3.10.6 Strekingen Sagdalsbekken/Karlsrubbekken til Midtsjøvann

Kommunens forslag:

Kommunen mener grensen med fordel kan følge reguleringsgrensen for landbruksplanen mellom Ski og Langhus samt eksisterende eiendomsgrenser frem til Midtsjøvann naturreservat. Endringen innebærer at 67,7 dekar tas ut av Marka og 197 dekar legges inn i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener arealet er i største laget for en justering etter § 2, men er ellers enig med kommunen i at forslaget fremstår som en forenkling av grenseforløpet.

Departementets vurdering:

Departementet ser at forslaget kan fremstå som en naturlig arrondering av grenseforløpet, med unntak av det sørligste feltet kommunen ønsker tatt ut av Marka. Feltet omfatter enkelte boliger og er ca. 23,8 dekar.

Det sørligste feltet innebærer at det skapes en dyp kile i markagrensa og departementet mener at det derfor ikke er hjemmel etter markaloven § 2 for å ta dette området ut av Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, består områdene som ønskes tatt ut av og inn i Marka, hovedsakelig av skog og enkelte steder litt dyrket mark. Det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i området som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Idet kommunens forslag – med unntak av det sørligste feltet som det ikke er hjemmel for – kan fremstå som en naturlig arrondering av grenseforløpet, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremstår i **vedlegg 32a og 32b**, med unntak av det blåkraverte feltet med boligeiendommer lengst sør, som beholdes i Marka. Det totale arealet som justeres ut av Marka er på ca. 43,9 dekar mens 197 dekar legges til Marka.

3.10.7 Midtsjøvann

Kommunens forslag:

Kommunen mener det er naturlig at hele naturreservatet rundt Midtsjøvann inngår i Marka. Dette innebærer at 81 dekar legges inn i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kommenterer ikke forslaget om naturreservatet i Midtsjøvann spesielt.

Departementets vurdering:

Kommunens forslag innebærer å legge til 81 dekar inn i Marka for at hele naturreservatet rundt Midtsjøvann inngår i Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det fremkommer at området som ønskes innlemmet i Marka er et naturreservat med verneformål å bevare et næringsrikt vann med vegetasjon. Reservatet er et viktig våtmarksområde for fugl og annet dyreliv som er tilknyttet til området. Reservatets funksjon ses i sammenheng med de nærliggende Nærevann og Rullestad tjern naturreservater. Vannet har størst betydning som hekke- og oppvekstområde for andefugl, men også arter som sivhøne, sothøne, sivsanger, rørsanger, sivspurv og myrsanger benytter området for hekking. Innsjø som sådan er en naturtype i NiN systemet som er klassifisert som nær truet på Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er registrert en rekke innsektarter som er klassifisert som livskraftige. Det er i tillegg registrert en buksvømmer i 1965 som er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2010. Koordinatpresisjon er ikke oppgitt for funnet. Det er også registrert en rekke karplanter i området som er klassifisert som livskraftige.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet som kommunen ønsker å ta inn i Marka har stor verdi for naturmangfold. Området som ønskes innlemmet i Marka er allerede beskyttet mot negative påvirkninger ved å være vernet som naturreservat. Ved å innlemme området i Marka vil ikke rettslig status for verneområdet endres og det vil ikke åpne for annen bruk eller ferdsel enn dagens situasjon tillater. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om området som foreslås justert inn i Marka anses tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges derfor liten vekt i saken.

I og med at det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 10 – 12.

Departementet mener det er naturlig å ha hele naturreservatet innenfor Marka, og foreslår at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremgår av **vedlegg 33**. Vedlegg 13 viser også kommunens forslag om boligeiendommene som nevnt i pkt 3.10.6 foran, denne delen av vedlegg 13 inngår ikke i departementets forslag til justering.

3.10.8 Strekningen Siggerudvegen ved Bjerke Østre og fram til golfbanen på Smerta

Kommunens forslag:

Kommunen mener det oppleves som vanskelig følge grensen i terrenget på denne strekningen, og foreslår at grensen legges til dagens grense for dyrket mark. Forslaget innebærer at 66 dekar tas ut av Marka og 3 dekar tas inn.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen ser kommunens poeng men kan ikke se at dette utgjør noe praktisk problem siden området er et landbruksområde og landbrukstiltak er tillatt etter Markaloven.

Departementets vurdering:

Området som foreslås tatt ut av Marka er på 66 dekar. Området omfatter landbruksarealer, herunder noen gårdstun. Når det gjelder øverste del av forslaget slik det fremstår på oversendt kart (arealet fra Siggerudveien ned til andre gårdstun) mener departementet det ikke er hjemmel for grensejustering etter markaloven § 2 for dette området slik kommunen foreslår, fordi forslaget vil medføre et dypt innhogg i Marka. Området er på ca 30 dekar. Departementet vil i tillegg bemerke at landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak.

Departementet mener imidlertid at det kan være mer naturlig å justere markagrensa i tråd med kommunens forslag fra der hvor ovennevnte område slutter ved det andre gårdstunet. Forslaget fra dette gårdstunet og sørover kan fremtre som en hensiktsmessig og naturlig arrondering av grensen. Det vil innebære at et areal på til sammen ca 30 daa blir tatt ut av Marka.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om

naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med unntak av øverste del av strekningen, som det ikke er hjemmel for å ta ut av Marka, mener departementet at forslaget kan fremtre som en mer hensiktsmessig og naturlig arrondering av grensen. Etter departementets syn vil det å ta ut disse områdene av Marka som verken i seg selv eller samlet vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta. Departementet ser dessuten at en grensejustering her kan bidra til at grensen gis legitimitet i kommunen. På denne bakgrunn foreslår departementet at grensen justeres i samsvar med kommunens forslag slik det fremgår i **vedlegg 34a og 34b**, med unntak av øverste del av strekningen som beskrevet foran.

3.10.9 Smerta golfbane

Kommunens forslag:

Mesteparten av Smerta golfbane ligger i Marka, kun 42 av 207 dekar ligger utenfor. Kommunen foreslår at resten av golfbanen tas inn i Marka, da baneområdet med bekkedrag og randsoner har betydelige natur- og friluftsverdier. Strekningen videre sørover til Enga ved Oppsandvegen kan med fordel følge eiendomsgrenser og dagens grenser for dyrka mark der det er mer naturlig. Dagens grense går blant annet gjennom gårdstun. Forslaget innebærer at 30 dekar tas ut og 95 dekar legges inn i Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen kan se at det er hensiktsmessig at hele området omfattes av markaloven, men ser samtidig at golf ikke er et formål som naturlig faller inn som et markaformål.

Departementets vurdering:

Golf er i utgangspunktet ikke en type idrett eller friluftsliv som faller inn under markalovens formål, selv om banene har naturverdier og til dels også friluftsverdier idet en del brukes som turområder, særlig vinterstid.

I dette tilfellet ligger størstedelen av golfbanen i Marka mens deler av den ligger utenfor. Departementet ser at det kan være hensiktsmessig at hele golfbanen ved Smerta omfattes av samme regelverk.

De øvrige justeringene kommunen foreslår er små, og innebærer blant annet at grensen legges om der den i dag går tvers igjennom gårdstunet ved Strevopp. Dette er tekniske justeringer som det er hjemmel for.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

I det størstedelen av golfbanen ligger i Marka, ser departementet at det kan være hensiktsmessig at hele golfbanen ved Smerta omfattes av samme regelverk. Med bakgrunn i at de øvrige justeringene kommunen foreslår er små og innebærer en tekniske justeringer som det er hjemmel for, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremgår av **vedlegg 35a og 35b**.

3.10.10 Strekningen Oppsandvegen øst for Myrbråten til Granerud skytebane

Kommunens forslag:

På denne strekningen ønsker kommunen at grensen i større grad legges til eksisterende eiendomsgrenser og grenser for dyrket mark, samt til

reguleringsgrense for landbruksplanen for søndre del av Ski fra 1978. Kommunen mener dette vil skape større bevissthet rundt grensen

Ved skytebanen foreslås grensen lagt rundt de regulerte fare- og sikringssonene ved skytebanen. Dette er et areal på 82,9 dekar hvor det er ferdselsforbud når banen er i bruk, og således ikke et område med friluftsverdier. Samlet innebærer forslaget at 112,6 dekar tas ut av Marka og 89,8 dekar legges til Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen mener forslaget er relativt omfattende og i grenseland for hva som kan oppfattes som en justering. Samtidig mener Fylkesmannen det kan være hensiktsmessig å vurdere om grensen på dette stedet er riktig trukket. Faresonen rundt skytebanen kan vanskelig oppfattes som et markformål, da området ikke er åpent for friluftsliv eller tradisjonelle markaidretter og heller ikke anses å ha spesielle naturverdier. Fylkesmannen mener det må vurderes om det her skal gjøres en endring, og viser til departementets brev til Bærum kommune datert 18. januar 2010 og de vurderingene som her gjøres rundt Ila landsfengsel.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for den delen av grensejusteringsforslaget som går rundt Granerud skytebane, fordi det er et området har et stort arealmessig omfang og i tillegg vil medføre et stort innhogg i Marka.

Skytebaner faller ikke inn under markalovens formål, tvert i mot fremgår det eksplisitt av lovens forarbeider at nye skytebaner ikke lar seg innpasse i Marka. Eksisterende skytebaner skal imidlertid kunne drives videre innenfor Marka. Skytebanene kan ikke utvides innenfor Marka, men loven er ikke til hinder for tiltak som bedrer forholdene for friluftsliv, for eksempel støy- og sikringstiltak.

Når det gjelder de øvrige forslagene innebærer disse at ca 30 dekar fordelt på to områder med i all hovedsak dyrket mark tas ut av Marka, og at et skogkledd areal ca 90 dekar tas inn i Marka. Departementet vil påpeke at det er liten praktisk grunn til å ta landbruksjord ut av Marka, jf. det som er uttalt om dette innledningsvis i høringsdokumentet. De to ut-forslagene utgjør imidlertid forholdsvis små arealer, som verken i seg selv eller samlet vil ha negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart. Ved Granerud skytebane er det registrert et mindre parti gråor heggeskog i en ravine. Lokaliteten er registrert som svært viktig i Naturbase, dvs. av nasjonal verdi. Raviner som sådan er en naturtype i NiN systemet som er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for

naturtyper 2011. I artskart er det registrert to funn av eggegul kjuke, en i 2005 og en i 2007, som er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for arter 2010.

Ut fra eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan det fastslås at arealet som kommunen ønsker å ta ut av Marka ved Granerud skytebane har stor verdi for naturmangfold. Konsekvensene av å ta området ut av marka er at det kan åpne for omdisponering av arealer ut over det som kan tillates etter markaloven. Dette kan medføre at naturmangfoldet forringes eller ødelegges. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget for området som foreslås justert ut av Marka ved Granerud skytebane er tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken.

Området rundt Granerud skytebane er allerede påvirket av støy fra skytebanen. Departementet er ellers ikke kjent med andre framtidige påvirkninger eller tiltak som kan belaste naturmangfoldet i området. Den samlede belastningen på området er derfor kun den eventuelle grensejusteringen, jf. naturmangfoldloven § 10.

For de øvrige områdene er det ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdene som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Med unntak av forslaget som gjelder området rundt Granerud skytebane, som departementet mener det ikke er hjemmel for, ser departementet at forslaget kan fremstå som en naturlig arrondering av grenseforløpet, og at en justering kan bidra til å gi grensen legitimitet i kommunen. På denne bakgrunn foreslår departementet at grensen justeres i samsvar med kommunens forslag slik det fremgår i **vedlegg 36a og 36b** med unntak av området rundt Granerud Skytebane.

3.10.11 Strekningen Granerud skytebane forbi Tyrigrava til Tomtervegen

Kommunens forslag:

På denne strekningen mener kommunen at grensa bør følge eksisterende vegfar samt eiendomsgrenser der dette faller naturlig. Forslaget innebærer at 41, 6 dekar legges til Marka.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen uttaler at omfanget av justeringsforslaget er relativt lite. Arealene som tilføres Marka kan vurderes å ha liten verdi for friluftslivet.

Departementets vurdering:

Departementet ser at forslaget kan fremstå som et mer naturlig grenseforløp og kan ikke se at å innlemme ovennevnte areal vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta.

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

I det forslaget kan fremstå som et mer naturlig grenseforløp og departementet kan ikke se at tiltaket vil medføre negative konsekvenser for de hensyn markaloven skal ivareta, foreslår departementet at grensen justeres i tråd med kommunens forslag slik det fremkommer i **vedlegg 37a og 37b**.

3.10.12 Krysset Siggerudveien/Vevelstadveien

Kommunens forslag:

Kommunen foreslår at en planlagt rundkjøring tas ut av Marka. Bakgrunnen for forslaget er en forestående planlegging av en ny rundkjøring i kryss mellom Fv 32.01, Assurdiagonalen og Fv 32.02, Vevelstadveien. Rundkjøringen kan komme til å berøre markagrensa helt marginalt, neppe over 100 m².

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen støtter kommunens vurderinger.

Departementets vurdering:

Etter markaloven kan det planlegges for offentlige infrastrukturanlegg som veger etc. i Marka. Departementet kan derfor ikke se at det er vesentlige praktiske hensyn som taler for at det er et reelt behov for den foreslåtte grensejusteringen. Arealet er imidlertid svært lite og det vil ikke få negative konsekvenser for Markas formål om det tas ut (i det rundkjøringen vil kunne tillates også innenfor Marka).

Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av området i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur, jf. kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet ser at det kan være hensiktsmessig for kommunen i planleggingen av rundkjøringen at den i sin helhet ligger enten innenfor eller utenfor Marka. På grunn av området's marginale størrelse og for å gi grensen legitimitet i kommunen foreslår departementet at grensen justeres i samsvar med kommunens forslag om å ta området ut av Marka slik det fremgår i **vedlegg 38**.

Vurdering av samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, for Oslo og Akershus

Departementet viser til at i noen av områdene som omfattes av grensejusteringsforslagene er det bebyggelse, gårdsdrift og eksisterende næringsvirksomhet som påvirker naturmangfoldet. I enkelte områder foreligger det også planer om bruk eller tiltak som vil påvirke naturmangfoldet om de realiseres. I tillegg kommer selve grensejusteringene. I sum anses disse påvirkningene likevel som små og de vil i liten eller ingen grad påvirke truet eller verdifullt naturmangfold. Til dette hører også at noen områder tas inn i Marka og at enkelte grensejusteringsforslag som kan påvirke truet eller verdifull natur negativt ikke foreslås tatt ut av Marka. Den samlede belastningen på naturmangfoldet som følge av foreliggende forslag til grensejusteringer i Oslo og Akershus fylke vurderes som liten.

4. ØSTFOLD

4.1 Hobøl kommune

Hobøl kommune anmodet i brev 17. september 2009 om at markagrensa skulle endres ved Gaupesteinsmarka slik at grensa ville bli sammenfallende med et foreslått verneområde etter naturmangfoldloven. Departementet uttalte i svarbrev 20. januar 2010 at forslaget var for omfattende til å kunne falle inn under forskriftshjemmelen i markaloven § 2.

Hobøl kommunen fremmet deretter i brev 28. juni 2010 et revidert forslag om at alle gårdstun og alt jordbruksareal i kommunen skulle tas ut av Marka, totalt ca. 2200 dekar. Fylkesmannen i Østfold uttalte seg til dette forslaget i brev 29. oktober 2011.

Departementet signaliserte i møte med kommunen 8. november 2010 om at forslaget fortsatt var for omfattende til å falle inn under forskriftshjemmelen i markaloven § 2. Kommunen fremsatte deretter, i brev 24. november 2011, et ytterligere revidert forslag som innebærer at alle gårdstun i kommunen kommer utenfor Marka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, har Fylkesmannen i Østfold opplyst om at Hobøl kommune har gjennomført en naturtypekartlegging, men disse dataene er ennå ikke lagt inn i naturbasen. Kartvedleggene er imidlertid oversendt til de som har gjennomført kartleggingen for kontroll. Fylkesmannens miljøvernnavdeling har heller ingen opplysninger om viktig naturmangfold i området.

Kommunens forslag:

Kommunens forslag innebærer at gårdstunene på hhv. Myrvoll, Burås, Kølabbånn og Unås kommer utenfor Marka. Til sammen utgjør arealet som flyttes ut av Marka 166 dekar.

Fylkesmannens vurdering:

Fylkesmannen har ikke uttalt seg til det foreliggende forslaget til kommunen, men til det tidligere forslaget som ble fremsatt i brev 28. juni 2010. Til dette forslaget uttaler Fylkesmannen at det ikke er opplysninger om viktige friluftsfri-, natur- eller kulturverdier i området som vil bli vesentlig tilsidesatt som følge av kommunens forslag. De regionale og nasjonale interessene i området som Fylkesmannen kjenner til, vil fortsatt ligge innenfor markagrensa.

Departementets vurdering:

Det er ikke hjemmel etter markaloven § 2 for en grensejustering slik kommunen foreslår fordi området har for stort arealmessig omfang. Departementet vil i tillegg bemerke at området omfatter landbruksarealer, herunder noen gårdstun og at landbruksvirksomhet kan videreføres innenfor Marka, og forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka gjelder heller ikke for landbrukstiltak.

Kommunen kommenterer spesielt at det er viktig å ta ut et område på ca 32 dekar ved Unås gård slik at virksomhet som ikke er landbruk kan utvikles innenfor plan- og bygningslovens bestemmelser ved f.eks. å gi dispensasjon i LNF-område. Kommunen er opptatt av å sikre eventuell utvikling av inntektsmulighetene på Unås. Departementet mener at det er ikke hjemmel for en grensejustering etter markaloven § 2 ved Unås gård, fordi kommunens forslag vil innebære at det skapes en u hensiktsmessig kile i Marka. Det er også i strid med intensjonen i markaloven § 2 å ta ut områder av Marka for tiltak som ellers ville vært forbudt etter markaloven.

Departementet vil for øvrig bemerke at landbruksbegrepet i markaloven forstås på samme måte som landbruksbegrepet i LNF-områder. Dette betyr at tiltak som i henhold til Miljøverndepartementets veileder "Plan- og bygningsloven og landbruk Pluss" (T-1443, 2005) faller innenfor landbruksbegrepet i LNF-områder, også vil falle innenfor landbruksbegrepet i markaloven. Eventuell oppstart av planarbeid krever tillatelse fra departementet etter markaloven § 6. Tillatelse kan gis til planlegging for tiltak som er i samsvar med lovens formål eller som omfattes av unntakene i § 7. I hvilken grad dette er tilfelle for tiltenkte tiltak på Unås ønsker ikke departementet å uttale seg om i dette høringsbrevet, men må vurderes konkret når søknadene eventuelt kommer inn. I den grad de aktuelle tiltakene ikke krever ny reguleringsplan vil tiltaket kreve dispensasjon etter markaloven § 15.

Departementet ser imidlertid at det er hensiktsmessig å justere markagrensa slik at gårdstunene på Burås og Unås Gård i sin helhet blir liggende utenfor Marka. Kommunen har i sitt forslag fulgt eksisterende markagrense som går i to rette linjer, men trukket linjene lenger øst for å unnta gårdstunene. Dette medfører at en god del

areal utenfor gårdstunene også blir unntatt fra Marka. Arealet består hovedsakelig av landbruksjord. Departementet mener det ikke er grunn for å ta ut hele dette arealet av Marka, men kan akseptere en moderert grensejustering rundt selve gårdstunene.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at områdene som ønskes tatt ut av Marka i hovedsak omfatter dyrka mark og mindre skogteiger med granskog. Selv om grenseforslaget arealmessig i liten grad berører naturmangfold er det foretatt en utsjekk av områdene i Naturbase til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart, jf. at tiltaket berører natur. Det er ikke registrerte prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, verdifulle arter, utvalgte naturtyper, truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011, eller verdifulle naturtyper i området. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan finnes seg slike arter eller naturtyper i grenseforslagsområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken i hovedsak skal baseres i eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

I og med at naturmangfold i liten grad berøres av grenseforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på truet eller verdifull natur, legger departementet til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at markagrensa rundt gårdstunene justeres slik det fremgår i **vedlegg 39 og 40**. En slik justering ivaretar kommunenes ønske om å ta gårdstunene ut av Marka, samtidig som ikke tørre arealer enn nødvendig tas ut av Marka.

Vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 for Østfold

Departementet viser til at det ikke er truet eller verdifull natur i områdene som omfattes av grensejusteringsforslaget i Østfold fylke. Påvirkningene av grenseforslagene anses som svært små og de vil i liten eller ingen grad påvirke truet eller verdifullt naturmangfold. Den samlede belastningen på naturmangfoldet som følge av foreliggende forslag til grensejustering i Østfold fylke vurderes som svært liten.

Vurdering av samlet belastning av alle forslagene i de fire fylkene

Den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10, som følge av foreliggende forslag til grensejusteringer i berørte fylker anses som liten og prinsippet er derfor tillagt liten vekt i saken.